

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΑΓΡΙΝΙΟΥ : Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΝ 21^Ο ΑΙΩΝΑ**

Υποψήφια: Αλμπάνη Σοφία (B2018045)

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Αικατερίνη-Κωνσταντίνα Κοντοπανάγου (Αρχαιολόγος)

ΚΕΡΚΥΡΑ 2022

**Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΑΓΡΙΝΙΟΥ : Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΝ 21Ο ΑΙΩΝΑ**

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

<<Η ΔΠΑ είναι ιδανική αφορμή διέγερσης του εν υπνώσει κοινού της περιφέρειας>>

Παναγιώτης Τέτσης

(Έλληνας ζωγράφος και χαράκτης)

Δήλωση περί μη λογοκλοπής

Με το παρόν κείμενο βεβαιώνω ότι η κάτωθι υπογράφων είμαι συγγραφέας της παρούσης πτυχιακής εργασίας, η οποία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των απαιτήσεων του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας του Ιονίου Πανεπιστημίου και η οποία παραδόθηκε, έπειτα από έγκριση της επιβλέποντος καθηγήτριας μου, σε ψηφιακή μορφή στη Γραμματεία του Τμήματος. Επίσης, δηλώνω πως κάθε πηγή που χρησιμοποίησα (βιβλιογραφία, αρθρογραφία, δικτυογραφία), για την υποστήριξη των υποθέσεων της μελέτης και της έρευνας μου, είναι πλήρως συμβατή με τα ακολουθούμενα επιστημονικά πρότυπα και αναφέρεται ρητά, υπό μορφή υποσημείωσης – αναφοράς, σε όλο το φάσμα κειμένων της παρούσης εργασίας, είτε κατά κυριολεξία είτε κατά βάση επιστημονικής παράφρασης.

Επώνυμο	Αλμπάνη
Όνομα	Σοφία
Αριθμός Μητρώου	B2018045
Ημερομηνία	
Υπογραφή	

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέποντα καθηγήτρια μου Κατερίνα Κοντοπανάγου, Αρχαιολόγο, για την καθοδήγηση που μου πρόσφερε και το χρόνο που διέθεσε δίνοντάς μου χρήσιμες συμβουλές και οδηγίες για την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου εργασίας.

Θα ήθελα, επίσης, να ευχαριστήσω τον καλλιτεχνικό διευθυντή της Δημοτικής Πινακοθήκης Αγρινίου, στην οποία υλοποίησα και τις δύο πρακτικές μου σύμφωνα με τους κανονισμούς του προγράμματος σπουδών μου, Χρήστο Γαρουφαλή για την εμπειρία και τις γνώσεις που μου προσέφερε απλόχερα, μέρος από τις οποίες μετέφερα και στην εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας. Επίσης, για τη συνέντευξη που πρόθυμα μου παραχώρησε, παρά το βεβαρημένο πρόγραμμα του, αλλά και για το μοναδικό δημιούργημα του που απεικονίζει το Παπαστράτειο Αρχαιολογικό Μουσείο που εμπλούτισε το φωτογραφικό υλικό μου.

Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ την οικογένεια μου που με στήριξε έμπρακτα και οικονομικά για την αποπεράτωση των σπουδών μου και κυρίως ηθικά καθώς και τις φίλες μου για την εξίσου ηθική υποστήριξη τους.

Περίληψη

Η Δημοτική Πινακοθήκη Αργινίου είναι μια πινακοθήκη σύγχρονης τέχνης που βρίσκεται στην άνωθεν πόλη της δυτικής ελληνικής περιφέρειας. Συμβάλει στην ανάδειξη της πολιτισμικής ταυτότητας του αστικού της ιστού. Στεγάζεται σε ένα παλαιό διατηρητέο κτίριο σε κεντρικό σημείο της πόλης. Η μόνιμη συλλογή της αποτελείται από σύγχρονα και μοντέρνα έργα τέχνης που προέρχονται από δωρεές καλλιτεχνών με τους οποίους συνεργάζεται και για τη διοργάνωση των περιοδικών της εκθέσεων. Έχει ψηφιακή παρουσία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Διακρίνεται από εξωστρέφεια και διοργανώνει εκπαιδευτικές – ψυχαγωγικές δράσεις. Για το έργο της δημοσιεύεται και μια συνέντευξη με τον καλλιτεχνικό διευθυντή της και ζωγράφο Χρήστο Γαρουφαλή, ο οποίος μιλάει για το όραμα της πινακοθήκης, τη ζωγραφική του και τον τρόπο του. Δίνονται τα συμπεράσματα και κάποιες προτάσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη και ανάδειξη της.

Λέξεις Κλειδιά : Δημοτική Πινακοθήκη Αργινίου, εξωστρέφεια, πολιτισμός, έργα τέχνης, καλλιτέχνες, μόνιμη συλλογή, περιοδικές εκθέσεις, φορέας πολιτισμού

Abstract

The municipal art gallery of Agrinio is a modern art gallery and there is in the western district of Greece. Gallery contributes to the elevation of the cultural identity of it's urban fabric. Is quartered in an old preservable building in a central point of the town. It's permanent collection contains contemporary and modern artworks which are emanated from artist's donation in whom collaborates for the organization of periodic exhibitions too. It has digital presentation in the social media. Is distinguished by extroversion and organizes educational – entertaining programs. For it's action is published an interview with the artistic director and painter Christos Garoufalis, who speaks for the vision of gallery, his painting art and place. Are giving conclusions and some proposals for gallery's development and emergence.

Key words: Municipal Gallery of Agrinio, extroversion, audience, civilization, artworks, artists, permanent collection, periodic exhibitions, cultural actor

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες

Περίληψη

Περιεχόμενα

Ακρωνύμια

Εισαγωγή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο- Η Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου

1.1 Γεωγραφική Θέση

1.2 Αστικός Ιστός

1.3 Κτιριακή Υποδομή και Εσωτερική Διαμόρφωση του Χώρου

1.4 Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου

1.5 Ψηφιακή Παρουσία

1.6 Δράσεις εξωστρέφειας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο–Μόνιμη Συλλογή : Προσφορά Δωρητών Δημιουργών

2.1 Ζωγραφική – Γιάννης Ψυχοπαίδης

2.2 Χαρακτική –Γιάννης Γαΐτης

2.3 Γλυπτική - Χριστίνα Σαραντοπούλου

2.4 Κεραμική –Ειρήνη Γκόνου

2.5 Φωτογραφία–Χρίστος Σιμάτος

2.6 Βίντεο –Κώστας Τσόκλης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο- Περιοδικές Εκθέσεις

3.1 '' Βία κατά εκπροσώπων του λαού – 50 χρόνια από τη δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη '' σε συνεργασία με το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων

3.2 '' Συλλογή Βογιατζόγλου – επιλογή '' του συλλέκτη Γιώργου Βογιατζόγλου

3.3 '' Στίγματα Πορείας. Ίχνη σε χαρτί με μολύβι, μελάνι, κάρβουνο (1947-1962) '' του Αγρινιώτη γλύπτη Θόδωρου σε συνεργασία με το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης

3.4 '' ΜΝΗΜΗ Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ '' : Μια έκθεση στη μνήμη του Αγρινιώτη ποιητή- λογοτέχνη για τη συμπλήρωση των 100 χρόνων από το θάνατο του που υλοποιήθηκε κατά την περίοδο του κορονοϊού

3.5 '' Η μνήμη της αφής '' του Γιάννη Μόραλη: Επετειακή έκθεση για το κλείσιμο των 10 χρόνων λειτουργίας της Δημοτικής Πινακοθήκης Αγρινίου σε συνεργασία με την Εταιρεία Μελέτης, Έρευνας και Προβολής της Νεοελληνικής Τέχνης– Εργαστήριο Γιάννης Μόραλης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

1.1 Συνέντευξη με τον καλλιτεχνικό διευθυντή ΔΠΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

1.1 Συμπεράσματα – Προτάσεις

Ακρωνύμια

ΔΠΑ Δημοτική Πινακοθήκη Αργινίου

ΑΣΚΤ Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών

Εισαγωγή

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία θα παρουσιαστεί η Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου. Πρόκειται, για μια νεοσύστατη πινακοθήκη σύγχρονης τέχνης στην ελληνική περιφέρεια. Η πόλη στην οποία βρίσκεται διαθέτει μια μεγάλη και σημαντική ιστορία στην παραγωγή καπνού, μια ιστορία που έχει καθορίσει τον κοινωνικό και πολιτισμικό χαρακτήρα που φέρει από το 17^ο αιώνα μέχρι και σήμερα. Το Αγρίνιο είναι μια μεγάλη πόλη που μέσα στον 21^ο αιώνα εκσυγχρονίζεται και με επίκεντρο τον πολιτισμό, κάνει προσπάθειες αξιοποίησης και ανάδειξης της τοπικής πολιτιστικής του κληρονομιάς. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο εκσυγχρονισμού, τοποθετείται και η δημιουργία της Δημοτικής Πινακοθήκης. Όπως θα παρατεθεί και στη συνέχεια, πρόκειται για μια ζωντανή πινακοθήκη, η οποία επιδιώκει να έχει ενεργό ρόλο στην κοινωνική ζωή των πολιτών, επιδιώκοντας να τους προσφέρει ερεθίσματα πάνω στην τέχνη και να ανοίξει τους πνευματικούς και καλλιτεχνικούς τους ορίζοντες. Έχει, επομένως, σημαντική συμβολή στην καλλιέργεια της πολιτιστικής παιδείας του τόπου. Χαρακτηρίζεται από εξωστρέφεια η οποία διαφαίνεται και από τον τρόπο λειτουργίας της, παρέχοντας σύμφωνα με τους κανονισμούς που διέπουν κάθε πινακοθήκη, πρόσβαση σε όλες τις ομάδες κοινού και όντας ανοιχτή να έρθει σε σύμπραξη και με άλλους πολιτισμικούς φορείς αλλά και μέσα από την δραστήρια ψηφιακή της παρουσία στο διαδίκτυο. Ως προς το περιεχόμενο της δομής της, διαθέτει σύγχρονα και μοντέρνα έργα τέχνης, ποικίλων υλικών υποστρωμάτων και θεματικών, τα οποία χρονολογούνται από το β' μισό του 20^{ου} αιώνα. Ορισμένα από αυτά θα παρουσιαστούν στο κυρίως μέρος της εργασίας. Στους καλλιτέχνες που φιλοξενεί συμπεριλαμβάνονται διεθνώς αναγνωρισμένα, για το πολυετές έργο τους, ονόματα του εικαστικού κλάδου, όπως ο Μόραλης, ο Θόδωρος και ο Τέτσης και νεοφερμένοι καλλιτέχνες της εγχώριας και τοπικής παραγωγής. Τη μόνιμη συλλογή της εμπλουτίζει με δωρεές από πλευράς των καλλιτεχνών, συγγενικών τους προσώπων και ιδιωτών συλλεκτών. Οι περιοδικές εκθέσεις που υλοποιεί, κατά διαστήματα, σημειώνουν, κατά κύριο λόγο, επιτυχία και έχουν απήχηση στο κοινό. Συνεργάζεται με καλλιτέχνες, ιδιώτες συλλέκτες, τοπικούς συλλόγους και πολιτιστικά ιδρύματα. Γενικότερα είναι μια πινακοθήκη, κοιτίδα πολιτισμού για τον τόπο που φαίνεται να έχει προοπτικές για περαιτέρω προβολή της αλλά και προοπτικές για την ανάπτυξη του ίδιου του πολιτιστικού γίνεσθαι του Αγρινίου.

Η μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας είναι η βιβλιογραφική έρευνα, η οποία χωρίζεται στους εξής δύο άξονες:

Πινακοθήκη, καλλιτέχνες και στην επιτόπια έρευνα με τη συνέντευξη και στο πλαίσιο άσκησης της μου πρακτικής άσκησης.

1. Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

1.1 Γεωγραφική Θέση

Το Αγρίνιο είναι, η μεγαλύτερη πόλη του νομού Αιτωλοακαρνανίας και βρίσκεται στην πιο καίρια θέση της Δυτικής Στερεάς, αποτελώντας τον κεντρικό άξονα που ενώνει την Ήπειρο με τη Νότια Ελλάδα. Η γεωγραφική του θέση σε συνδυασμό με τις ιδανικές κλιματικές και εδαφικές συνθήκες, ευνόησαν στην καλλιέργεια ποικίλων προϊόντων, με κυρίαρχα την ελιά και τον καπνό, χάρη στον οποίο το Αγρίνιο έγινε ευρέως γνωστό με αποτέλεσμα να χαρακτηριστεί ως η ‘‘Καπνούπολη’’ της Αιτωλοακαρνανίας.

1.2 Αστικός Ιστός

Το Αγρίνιο διαθέτει μια βαρυσήμαντη ιστορία στο χώρο της καπνοβιομηχανίας, γύρω από την οποία διαφαίνεται ο κοινωνικός του ιστός και η εξελικτική του πορεία σε βάθος χρόνου. Η καλλιέργεια του καπνού χρονολογείται από τον 17^ο αιώνα μέχρι και τις αρχές του 21^{ου} αιώνα. Ο καπνός αποτελούσε, κύριο εξαγωγικό προϊόν του τόπου και λόγω της ποιότητας του κατατάσσονταν στα καλύτερα της παγκόσμιας παραγωγής. Η ανάπτυξη των εξαγωγών του σε Ευρώπη και Αίγυπτο, επέφερε έσοδα στη περιοχή και οδήγησε στη δημιουργία βιοτεχνικών μονάδων, καπνομάγαζων και καπναποθηκών. Αξίζει να σημειωθεί ότι η πόλη είχε έξι καπναποθήκες με γνωστότερες αυτές των Αδελφών Παπαστράτου και των Αδελφών Παπαπέτρου που αποτελούν μέχρι και σήμερα την πολιτιστική κληρονομιά της τοπικής ιστορίας. Χώροι μνήμης και ιστορίας ως η βάση μιας κοινωνικής ταυτότητας.

Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή και την προσέλευση των προσφύγων, ξεκίνησε η επέκταση της καπνοκαλλιέργειας αλλά και η οργάνωση και συστηματοποίηση της εμπορίας του καπνού. Από τα πρώτα χρόνια του 1900, παρατηρήθηκε αλματώδης πρόοδος συντελώντας στη δημιουργία οικονομικής ευρωστίας και σημαντικών κοινωνικών αλλαγών.

Η πόλη σταδιακά άλλαξε όψη και άρχισε να εκσυγχρονίζεται. Η συσσώρευση πλούτου και η συνεχής επαφή με μεγαλουπόλεις της Ελλάδας και της Κεντρικής Ευρώπης επίδρασαν καταλυτικά στην εξέλιξη της πνευματικής ζωής, της πολεοδομίας και της αρχιτεκτονικής του τόπου. Το Αγρίνιο γνώρισε άνθηση των

τεχνών και των γραμμάτων, απέκτησε νέα αρχιτεκτονική, ενώ λειτούργησαν τα πρώτα τραπεζικά καταστήματα για τη στήριξη των πιστωτικών αναγκών των κατοίκων- καλλιεργητών. Απόρροια αυτών, ήταν το μεσοπολεμικό Αγρίνιο από μικρό αγροτικό κέντρο να αναδειχθεί σε ισχυρό αστικό κέντρο και σε πόλη με αρχιτεκτονική. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά και στον πρόλογο του βιβλίου του “ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ” ο συγγραφέας Παπατρέχας <<το νέο Αγρίνιο θεμελιώθηκε πάνω στα ερείπια της τουρκόπολης>> .¹

Σήμερα, το σύγχρονο Αγρίνιο διατηρώντας την πολιτιστική κληρονομιά του παρελθόντος, διεκδικεί μια άλλη ταυτότητα, στα πλαίσια μιας νέας περιφερειακότητας, με επίκεντρο τον πολιτισμό.² Ο πολιτισμός συμβάλλει ιδιαίτερα στην περιφερειακή ανάπτυξη, μέσα από την προώθηση υποδομών και δραστηριοτήτων της πολιτιστικής κληρονομιάς.³ Συγχρόνως, ενισχύει την πολιτισμική ταυτότητα , τη συνοχή και την ελεύθερη δημιουργική έκφραση της τοπικής κοινωνίας.⁴

Στον εκσυγχρονισμό του, καθοριστικός ήταν ο ρόλος των Αδελφών Παπαστράτου καθώς ήταν αυτοί που οραματίστηκαν ένα σύγχρονο Αγρίνιο, θέτοντας τα πρώτα γερά θεμέλια με τη χρηματοδότηση της μελέτης σχεδίου της πόλης. Οι Παπαστραταίοι, καπνέμποροι και καπνοβιομήχανοι, υπήρξαν ευεργέτες της πόλης με τις μεγάλες δωρεές τους να αποτελούν τεκμήρια της έμπρακτης προσφοράς τους προς την πατρίδα τους. Από τις σημαντικότερες δωρεές τους είναι το Παπαστράτειο Δημοτικό Πάρκο Αγρινίου, τα Παπαστράτεια Εκπαιδευτήρια, η Παπαστράτειος Δημοτική Βιβλιοθήκη, η Αίθουσα Τέχνης <<Χρήστος Καπράλος>> και το Παπαστράτειο Αρχαιολογικό Μουσείο. Και οι πέντε πολιτιστικοί φορείς βρίσκονται σε όμορη τοποθεσία, ο ένας δίπλα στον άλλο, αποτελώντας ένα κοινό κόμβο πολιτισμού. Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι, η ομάδα πολιτών <<Δρω>> της Αιτωλοακαρνανίας που έχει ως στόχο την ανάδειξη και την τεκμηρίωση άυλων και υλικών στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς της τοπικής κοινωνίας⁵, έχει δημιουργήσει το ψηφιακό μουσείο

¹ Βλ. Παπατρέχας, (1991), χ.σελ.

² Βλ. χ.σ, (2019), σελ. 15

³ Βλ. Βασιλογιαννακόπουλος, Κούκης, Μπότσιου, Ξενάκης, Πουχτός, Σιδέρης, Σουράνη, (2007), σελ. 145

⁴ Βλ. Αυγούστη, (2018), σελ. 62

⁵ Βλ. <https://drw.gr/>

καπνού με το όνομα `` TobaccoMuseum``⁶. Παράλληλα, έπειτα από την Υπουργική Απόφαση με αρ.πρωτ. ΥΠΠΟ/ΑΠΑΛ/Φ.60/56961/1174/22.10.2001, έχει δρομολογηθεί και η δημιουργία φυσικού αρχαιολογικού μουσείου στο χώρο των πρώην καπναποθηκών Αδελφών Παπαπέτρου.⁷ Μια πρωτοβουλία, που δηλώνει την ανάγκη διαφύλαξης της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς και την επιθυμία ανάδειξης της.

Πρόκειται, για μια πόλη με ενεργό ρόλο στη διοργάνωση πολιτιστικών δρώμενων και κοινωνικών γεγονότων. Οι περισσότερες λαμβάνουν μέρος στη Δημοτική Αγορά Αγρινίου, η οποία έχει μετατραπεί σε πολιτιστικό κέντρο φιλοξενώντας στους χώρους της εκδηλώσεις ποικίλων θεματικών. Εικαστικές εκθέσεις, παρουσιάσεις βιβλίων, εκδηλώσεις οινοτουρισμού, σεμινάρια κλπ. Ακόμη, θεατρικά, χοροί και εκθέσεις φιλοξενούνται και στις καπναποθήκες Παπαστράτου και στο Παπαστράτειο Μέγαρο, το οποίο έχει δωρηθεί στη Γυμναστική Εταιρεία Αγρινίου (ΓΕΑ). Με αυτό τον τρόπο, η διεύρυνση της πολιτιστικής δράσης στην καθημερινότητα καθιστά τον πολιτισμό ευκολότερα οικειοποιήσιμο ενισχύοντας τον πολιτιστικό χαρακτήρα του αστικού ιστού.⁸ Η Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου (ΔΠΑ), που θα μελετηθεί παρακάτω επιβεβαιώνει το φιλοπρόοδο πνεύμα του τόπου συνθέτοντας ένα αξιοπρόσεκτο τοπόσημο της πόλης με σημαντική συμβολή στην ανάπτυξη της.

1.3 Θέση - Κτιριακή Υποδομή και Εσωτερική Διαμόρφωση του Χώρου

⁶ Βλ. <https://agriniotobaccomuseum-gr.translate.google/tobacco-museum-2/? x tr sl=en& x tr tl=el& x tr hl=el& x tr pto=sc>

⁷ Βλ. Ναστούλη, (2022)

⁸ Βλ. Βασιλογιαννακόπουλος ``κ.ά'', (2007), σελ. 23

Η Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου βρίσκεται σε κεντρικό σημείο της πόλης κοντά στην πλατεία Παναγοπούλου (Σιντριβάνι) με την πρόσοψη της στην οδό Δημητρίου Βότση. Η θέση της είναι κομβική, καθώς περιστοιχίζεται από ένα σύμπλεγμα πολιτιστικών ιδρυμάτων. Για την ακρίβεια, τοποθετείται δίπλα από το Δημοτικό θέατρο της πόλης και το δημαρχείο, ενώ σε μικρή απόσταση από αυτή στεγάζεται η ΓΕΑ και στο πλάι της το τριώροφο νεοκλασικό κτίσμα, της πενταετίας 1920-1925, των Καπναποθηκών Παπαστράτου. Αδιαμφισβήτητα, αυτή η γειτνίαση που προκύπτει μεταξύ των τεσσάρων ιδρυμάτων, αναδεικνύει τη θέση της και την παρουσία της σε σχέση με το δομημένο περιβάλλον και την πόλη ευρύτερα και καθιστά το κτίριο οικείο προς τους κατοίκους σε κοντινή απόσταση από τα περίχωρα. Γεγονός θετικό καθώς, οι επισκέπτες επηρεάζονται έντονα από τις φυσικές διαστάσεις του μουσείου όπως την αρχιτεκτονική και το περιβάλλον στο οποίο βρίσκεται.⁹ Έτσι, ενισχύεται το πολιτιστικό και το πολιτισμικό της πλεόνασμα.

Σε κοντινό σημείο, εξίσου, από την πινακοθήκη υπάρχουν χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων αλλά και ηλεκτρονικών ποδηλάτων, διευκολύνοντας την εύκολη μετακίνηση και πρόσβαση.

Η μελέτη του κτιρίου έγινε το 1936 -1937 ενώ η κατασκευή του υλοποιήθηκε μεταξύ 1937-1938 επί δικτατορίας του Ιωάννη Μεταξά. Η ΔΠΑ στεγάζεται στην παλαιά κατοικία του διευθυντή της Τράπεζας της Ελλάδας. Η Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία στεγαζόταν δίπλα από την κατοικία του διευθυντή ήταν από τις νέες υποδομές της μεσοπολεμικής περιόδου. Οικοδομήθηκε με σκοπό την εξυπηρέτηση των πιστωτικών αναγκών των καπνοκαλλιεργητών αποτελώντας σημείο αναφοράς της πόλης, αναπόσπαστα συνδεδεμένο με την οικονομική ζωή της.

Είναι ένα από τα ελάχιστα καταστήματα Τράπεζας όπου η κατοικία του διευθυντή αποτελεί ξεχωριστό κτίριο και όχι όροφο πάνω από το κατάστημα συναλλαγών. Σύμφωνα με την Τεχνική Υπηρεσία της Τράπεζας μελετητής του έργου ήταν ο αρχιτέκτονας Γ. Κανάκης ενώ, επικεφαλής της Υπηρεσίας Κτιριακών Μελετών ήταν ο αρχιτέκτονας Νικόλαος Ζουμπουλίδης.

⁹ Βλ. Falk & Dierking, (2016), p. 147

Αν και στο κατάστημα ακολουθήθηκε η τυπική κλασικίζουσα μορφολογία, στην κατοικία χρησιμοποιήθηκε το λεξιλόγιο του μοντέρνου κινήματος που αποτελεί τη νέα αρχιτεκτονική έκφραση του 19ου αιώνα που εδραιώθηκε μετά τη λήξη του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου. Ταυτόχρονα, φέρει χαρακτηριστικές αναφορές στο ρεύμα του νεοκλασικισμού καθιστώντας το μια ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα αρχιτεκτονική σύνθεση. Το κτίριο είναι 200 τ.μ. με ισόγειο και ημιυπόγειο, στο οποίο υπάρχουν βοηθητικοί χώροι και επικοινωνεί με το πίσω μέρος του Υποκαταστήματος της τράπεζας. Διαθέτει δύο ζαρντινιέρες εκατέρωθεν της εισόδου και μια βεράντα στη δεξιά πλευρά. Η φέρουσα κατασκευή είναι μεικτή, από οπλισμένο σκυρόδεμα και αργολιθοδομή. Όσον αφορά τη διανομή του χώρου, δεν είναι ορθολογική. Το χολ, παραδείγματος χάριν, ίσως για λόγους προβολής, παίρνει μεγαλύτερες διαστάσεις απ' ό,τι θα απαιτούσε η λειτουργία του.¹⁰

Το αστικό κτίριο, αποτελεί ένα σημαντικό στοιχείο ιστορικής γνώσης της εξέλιξης της ελληνικής αρχιτεκτονικής, αναδεικνύοντας τις αντιλήψεις που κυριαρχούσαν την περίοδο της κατασκευής του, τόσο ως προς τις μορφές όσο και προς τα υλικά που χρησιμοποιούνταν, και τον ποιοτικό εκσυγχρονισμό της πόλης του Αγρινίου. Γι' αυτό το λόγο, έχει χαρακτηριστεί ως διατηρητέο μνημείο με τον αριθμό ΥΠΠΟ/ ΔΝΣΑΚ/ 122036ΠΕ/ 3065/10-03-2009 Απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού (Φ.Ε.Κ 136ΑΑΠ/31-03-2009) και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 1 του νόμου 3028/2002.

11

Έχει αγοραστεί από το Δήμο Αγρινίου μαζί με το κατάστημα της Τράπεζας Ελλάδος και από το 2013 στεγάζει τη ΔΠΑ. Βάσει του νόμου η χρήση των ανακηρυγμένων διατηρητέων κτιρίων, γίνεται αποδεκτή με σκοπό την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, έχοντας μεγαλύτερη ισχύ, γενικότερα, σε δημοτικές πινακοθήκες. Η ιδιότητα του κτιρίου, ωστόσο, ως διατηρητέο μνημείο επιβάλλει ορισμένους περιορισμούς στον ιδιοκτήτη. Πιο συγκεκριμένα, απαγορεύεται να προβεί σε αυθαίρετες ενέργειες που μπορούν να παραλλάξουν ή να διαβρώσουν το κτίριο, είτε ολόκληρο είτε προς τα

¹⁰ Βλ. Ανδρικόπουλος, (2010), σελ. 216

¹¹ Βλ. http://listedmonuments.culture.gr/fek_print.php?ID_FEKYA=-2018846474

ιδιαίτερα καλλιτεχνικά του χαρακτηριστικά.¹² Οπότε υπήρχαν εύλογα, δυσκολίες ως προς την αποκατάσταση και τη μετατροπή του οικήματος σε δημοτική πινακοθήκη. Οι βασικές δυσκολίες, είναι το υψηλό κόστος της αποκατάστασης αλλά και της συντήρησης γενικότερα και η δυσχέρεια για εσωτερικές ή και εξωτερικές επεμβάσεις. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία εξασφάλισης κατάλληλων υποδομών, όπως ειδικές ράμπες, στην εξωτερική είσοδο της πινακοθήκης και κατ' επέκταση την περιοριστική πρόσβαση σε μια μεγάλη ομάδα κοινού, των ΑΜΕΑ αλλά και ηλικιωμένων ατόμων που έχουν δυσκολία στην κίνηση.¹³ Από την άλλη, οι εσωτερικές παρεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν στον εσωτερικό χώρο έγιναν με ειδική επιμέλεια ώστε, να είναι λειτουργικός για την έκθεση και την προστασία των έργων.

Η ΔΠΑ διαθέτει τέσσερις εκθεσιακές αίθουσες. Βασικό ρόλο στη διαμόρφωση του εσωτερικού χώρου κάθε φορά, έχουν τα ίδια τα έργα τέχνης, συνιστώντας τους κύριους καθοδηγητικούς άξονες παρουσίασης τους, συνήθως βάσει χρονολογικής σειράς, καλλιτέχνη ή τεχνοτροπίας με έντονη την αισθητική συνιστώσα. Η ανάδειξη των εκθεμάτων ζωγραφικής, γλυπτικής, κεραμικής κλπ. γίνεται με την τοποθέτηση ειδικά κατασκευασμένων βάθρων ενώ, τα αντικείμενα που χρήζουν προστασίας και υπόκεινται ειδική μεταχείριση εκτίθενται σε προθήκες. Ταυτόχρονα, μεγάλη σημασία έχει και η διάδοση του νοήματος του κάθε έργου, την επίτευξη της οποίας υποστηρίζουν τα banners, οι ετικέτες, τα διαγράμματα και το πρόσθετο φωτογραφικό και οπτικοακουστικό υλικό. Με τη χρήση των πολυμέσων αυτών, κάθε έκθεμα, υλικό και άυλο, αποκτά τη δική του ερμηνευτική υπόσταση <<αφηγούμενο>> την ιστορία που κουβαλάει και προσφέροντας συνάμα και τη δυνατότητα στους θεατές, να δώσουν τις δικές τους πολλαπλές ερμηνείες. Σε περιπτώσεις

¹² Βλ. Διατηρητέα Κτήρια: η διαδικασία κήρυξης στο νόμο και την πράξη, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των ιδιοκτητών, τα οφέλη και τα μειονεκτήματα για τους ιδιοκτήτες. Σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 6 του Συντάγματος, σαφώς επιτάσσεται ότι << Τα μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το Κράτος. Νόμος θα ορίσει τα αναγκαία για την πραγματοποίηση της προστασίας αυτής περιοριστικά μέτρα της ιδιοκτησίας, καθώς και τον τρόπο και το είδος της αποζημίωσης των ιδιοκτητών >>. Ο χαρακτηρισμός ενός κτηρίου συνιστά περιορισμό της ιδιοκτησίας, για τον λόγο ότι ο ιδιοκτήτης υποχρεούται να μην προβαίνει σε αυθαίρετες ενέργειες που παραλλάζουν το κτήριο ή το διαβρώνουν, είτε ολόκληρο είτε προς τα ιδιαίτερα καλλιτεχνικά του χαρακτηριστικά ή ακόμα και προς τη χρήση του. Τούτο θεωρείται θεμιτός περιορισμός της ιδιοκτησίας, εφόσον δεν εξαφανίζει ή καθιστά αδρανή την ιδιοκτησία σε σχέση με τον προορισμό της.

¹³ Βλ. Ντάφλου, (2012), χ.σελ.

διάθεσης οπτικοακουστικού υλικού, οι προβολείς των βίντεο γίνονται στην τελευταία αίθουσα της πινακοθήκης. Στην ερμηνευτική παρουσίαση των συλλογών συμβάλλει ισοδύναμα και ο φωτισμός, ο οποίος παίζει σημαντικό ρόλο ως προς τη δημιουργία ενός εννοιολογικού περιβάλλοντος, ώστε ο επισκέπτης να εγκλιματιστεί πιο εύκολα. Στις αίθουσες χρησιμοποιείται τεχνητός φωτισμός με ράγες.¹⁴

1.4 Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου

Η ίδρυση των δημοτικών πινακοθηκών σε πολλές ελληνικές πόλεις σημειώνεται από τα μέσα του 20ου αιώνα.¹⁵ Η ΔΠΑ είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και ανήκει στο δήμο. Αποτελεί ένα από τα πιο ζωντανά παραδείγματα νεοσύστατων φορέων πολιτισμού στην ελληνική περιφέρεια, κλείνοντας φέτος, το 2023 δέκα χρόνια λειτουργίας. Άνοιξε τις πόρτες της το 2013, σε περίοδο κρίσης, επιδιώκοντας μέσα σε δύσκολους καιρούς να αναδείξει το πολιτισμικό πλεόνασμα της επαρχιακής πόλης.<<Σύμφωνα με καταγεγραμμένες εντυπώσεις επισκεπτών ανά την Ελλάδα, η ΔΠΑ δεν είναι ακόμα ένα έργο υποδομής, είναι παράδειγμα πολιτιστικής δραστηριότητας ανατροπής του μετρίου και του εφικτού>>¹⁶, τονίζει ο καλλιτεχνικός της διευθυντής Χρήστος Γαρουφαλής¹⁷. Παρά το μικρό διάστημα παρουσίας της στην περιφέρεια, έχει φιλοξενήσει είκοσι τρεις εκθέσεις ποικίλων θεματικών ενώ την ίδια στιγμή, διαθέτει μια αντάξια μόνιμη συλλογή, όσον αφορά το εύρος και τη σπουδαιότητα των καλλιτεχνών που φιλοξενεί, με αντίστοιχες δημοτικές και μη πινακοθήκες και μουσεία σύγχρονης τέχνης της χώρας.

Στόχος της ΔΠΑ είναι να αποτελέσει μια κιβωτό καλλιτεχνικής έκφρασης με σκοπό τη διάπλωση αισθητικής και πνευματικής παιδείας του κοινωνικού συνόλου, συνδυάζοντας την ψυχαγωγία με την εκπαίδευση, μέσα από την αμφίδρομη σχέση που δημιουργούν τα έργα με τον θεατή, τους καλλιτέχνες, τους φιλότεχνους και τα παιδιά.¹⁸ Η συμβολή της είναι πολύ σημαντική για την τοπική ανάπτυξη. Ο συνδυασμός του πολιτισμού και της ανάπτυξης έχει ευεργετικά αποτελέσματα στην ανάδειξη της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας

¹⁴ Βλ. Σαλή, (2006), σελ. 27 – 120

¹⁵ Βλ. Αυγούστη, (2018), σελ. 24

¹⁶ Βλ. χ.σ (2019), σελ. 11

¹⁷ Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά”, (1997), σελ. 242 – 243

¹⁸ Βλ. “Παρουσιάστηκε στην Δημοτική Πινακοθήκη Αργινίου το λεύκωμα “προσφορά””, (2019)

μιας κοινωνίας και στην ενίσχυση της προόδου και της πολιτικής σταθερότητας της.¹⁹ Στις αίθουσες της πινακοθήκης εκτίθενται έργα διακεκριμένων αλλά και νεότερων Ελλήνων δημιουργών της σύγχρονης και μοντέρνας τέχνης που καλύπτουν τη μεταπολεμική περίοδο κυρίως από τον 20^ο αιώνα και μετά. Ανάμεσα τους συγκαταλέγονται καλλιτέχνες με αιτωλοακαρνανικές ρίζες, όπως ο καλλιτεχνικός της διευθυντής και ζωγράφος Χρήστος Γαρουφαλής, ο Χρήστος Μποκόρος²⁰, ο χαρακτήρας Μιχάλης Κότσαρης, ο γλύπτης Θόδωρος²¹ και πολλοί άλλοι που αναδεικνύουν την τοπική εικαστική παραγωγή. Ταυτόχρονα, κανείς έχει την ευκαιρία να συναντήσει δημιουργίες των διεθνώς αναγνωρισμένων στο χώρο τους Γιάννη Μόραλη²², Δημήτρη Μυταρά²³, Γιάννη Ψυχοπαίδη²⁴ και Παναγιώτη Τέτση²⁵ που έχουν αφήσει το προσωπικό τους στίγμα στη σύγχρονη τέχνη και έχουν διαμορφώσει το εικαστικό γίγνεσθαι. Ειδική μνεία αξίζει να γίνει και στις 38 γυναίκες εικαστικούς, οι οποίες καταλαμβάνουν το ένα τρίτο των δημιουργών στη συλλογή της ΔΠΑ, υπερτερώντας σε αριθμό σε σχέση με την έμφυλη αντιπροσώπευση στις μεγάλες συλλογές τέχνης στην Ελλάδα. Ορισμένες από τις γυναίκες καλλιτέχνιδες που τα δημιουργήματά τους κοσμούν τη ΔΠΑ, είναι η ζωγράφος Λήδα Κοντογιαννοπούλου, η Νάντια Σκορδοπούλου, η Στέλλα Ανδρουλιδάκη²⁶, η γλύπτρια Ειρήνη Γκόνου²⁷ και η φωτογράφος Λένα Αρκουμάνη. Η μόνιμη συλλογή της συγκροτείται από έργα ζωγραφικής, γλυπτικής, κεραμικής, χαρακτηριστικής, φωτογραφίας και μεικτής τεχνικής προτείνοντας πολλαπλές αναγνώσεις του κόσμου μέσα από την απεικόνιση της υπαίθρου και του αστικού τοπίου, του χώρου, των ονείρων, της ανθρώπινης μορφής, της μνήμης, του χρόνου. Εμπλουτίζεται συνεχώς από δωρεές δημιουργών, κληρονόμων αυτών και συλλεκτών. Το σύνολο των έργων της, είναι τεκμηριωμένα υβριδικά σε ψηφιακή μορφή στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων της ιστοσελίδας της ΔΠΑ²⁸ και σε φυσική στην έντυπη έκδοση του λευκώματος *΄΄Προσφορά΄΄* που έχει εκδώσει για τους φιλότεχνους επισκέπτες της.

¹⁹ Βλ. Αυγούστη, (2018), σελ. 30

²⁰ Βλ. Γιακουμή *΄΄κ.ά΄΄*, (1999), σελ. 205 – 206

²¹ Βλ. Γιακουμή *΄΄κ.ά΄΄*, (1998), σελ. 26 – 28

²² Βλ. Γιακουμή *΄΄κ.ά΄΄*, (1999), σελ. 146 – 152

²³ Βλ. Γιακουμή *΄΄κ.ά΄΄*, (1999), σελ. 244 – 248

²⁴ Βλ. Γιακουμή *΄΄κ.ά΄΄*, (2000), σελ. 479 – 480

²⁵ Βλ. Γιακουμή *΄΄κ.ά΄΄*, (2000), σελ. 277 – 279

²⁶ Βλ. Γιακουμή *΄΄κ.ά΄΄*, (1997), σελ. 60

²⁷ Βλ. Γιακουμή *΄΄κ.ά΄΄*, (1997), σελ. 296

²⁸ Βλ. https://www.dipinag.gr/pinakothiki_new/istoriko/

Οι ώρες λειτουργίας της πινακοθήκης τη χειμερινή περίοδο είναι 10:00 – 1:30π.μ και 6:00 – 8:30μ.μ από την Τρίτη μέχρι το Σάββατο και 10:00 – 1:30π.μ την Κυριακή ενώ, την καλοκαιρινή περίοδο είναι 10:00 – 2:00π.μ και 6:00- 9:00μ.μ. Ιδιαίτερα σημαντικό που πρέπει να αναφερθεί είναι ότι η είσοδος στη ΔΠΑ είναι ελεύθερη για όλους και αυτό ισχύει και για τη μόνιμη συλλογή και για τις περιοδικές εκθέσεις. Για τις ομαδικές επισκέψεις κρίνεται απαραίτητη η έγκαιρη επικοινωνία.

1.5 Η Ψηφιακή Παρουσία της ΔΠΑ

Οι διαδικασίες ψηφιοποίησης του πολιτιστικού αποθέματος στην Ελλάδα, τα τελευταία χρόνια έχουν σημαντική πρόοδο, με τις νέες τεχνολογίες να επηρεάζουν το όλο εγχείρημα τους.²⁹ Στη σύγχρονη εποχή των νέων τεχνολογιών, οι πολιτιστικοί οργανισμοί μπορούν να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες που παρέχει η κοινωνία της πληροφορίας και τα σύγχρονα ψηφιακά μέσα για να επιτελέσουν τον επικοινωνιακό τους ρόλο, να αναδειχθούν και να καλλιεργήσουν επωφελείς σχέσεις με το κοινό τους.³⁰ Κάτω από αυτές τις συνθήκες, η ΔΠΑ επιθυμώντας να ανταποκριθεί στις αυξανόμενες απαιτήσεις της σύγχρονης ψηφιακής εποχής έχει φροντίσει να εξασφαλίσει, με τη σειρά της, την ψηφιακή της παρουσία.

Έχει δημιουργήσει τη δική της ιστοσελίδα, η οποία συμβάλλει σημαντικά στην ευρύτερη προβολή της ως φορέα πολιτισμού σε τοπικό αλλά και σε εγχώριο επίπεδο. Στην αρχική σελίδα του ιστοτόπου της, αναγράφεται το όραμα της ΔΠΑ και παρουσιάζονται σε πτυσσόμενη μορφή οι τρεις ενότητες που απαρτίζουν το συνολικό έργο της, η μόνιμη συλλογή, οι εκθέσεις και οι εκδηλώσεις. Στην ενότητα <<Μόνιμη Συλλογή>> παρουσιάζονται ψηφιοποιημένα τα σύγχρονα έργα τέχνης οργανωμένα αλφαβητικά βάσει του ονόματος του καλλιτέχνη και συνοδευόμενα με πληροφορίες που περιγράφουν το δημιουργό, τον τίτλο, το υλικό, τις διαστάσεις και τη χρονολογία δημιουργίας του. Στην ενότητα <<Εκθέσεις>> εμφανίζονται χρονολογικά όλες οι περιοδικές εκθέσεις που έχει φιλοξενήσει κατά καιρούς η πινακοθήκη, από την έναρξη της λειτουργίας της μέχρι και σήμερα, δίνοντας την ευκαιρία στο κοινό του διαδικτύου

²⁹ Βλ. Βασιλογιαννακόπουλος 'κ.ά', (2007), σελ. 119

³⁰ Βλ. Σανδραβέλη, (2019), σελ. 17

να ανατρέξει στο φωτογραφικό αρχείο. Στις περιοδικές εκθέσεις ανήκουν ακόμη και οι τέσσερις ενότητες της μόνιμης συλλογής που εκτίθενται διαδοχικά ανά χρονικά διαστήματα στη ΔΠΑ. Επιπρόσθετα, στην ιστοσελίδα αναγράφεται το ιστορικό του κτιρίου και φαίνονται τα δελτία τύπου των περιοδικών και μόνιμων εκθέσεων.

Πλέον, εξαιτίας της δημιουργίας μεγάλης ποικιλίας στους ψηφιακούς τρόπους διάδοσης της πολιτιστικής κληρονομιάς έχουν εμφανιστεί αρκετές εφαρμογές, οι οποίες συνεισφέρουν στην ευκολία της κοινοποίησης και διαμοιρασμού του πολιτισμικού υλικού, με στόχο την προσέλκυση όσο το δυνατόν περισσότερου κοινού στον πολιτιστικό τομέα.³¹ Γι' αυτό, η ΔΠΑ δεν παρέλειψε να ενσωματώσει στη σύγχρονη ιστοσελίδα της και τρισδιάστατη εικονική απεικόνιση του χώρου. Στην εφαρμογή απεικονίζεται ο εσωτερικός χώρος της πινακοθήκης με έργα από τη μόνιμη συλλογή της. Η εικονική περιήγηση διευκολύνει και υποστηρίζει την ισότιμη πρόσβαση, σε άτομα γεωγραφικά απομακρυσμένα, ανεξάρτητα και χωρίς τους περιορισμούς της επίσκεψης στο φυσικό χώρο, όπως για παράδειγμα το ωράριο λειτουργίας. Η διευκόλυνση είναι διπλή για τις ευάλωτες ομάδες, άτομα με δυσκολία στην κίνηση και ΑΜΕΑ, φέρνοντας τους σε επαφή με την τέχνη που σε άλλη περίπτωση, εξαιτίας των ανύπαρκτων κατάλληλων υποδομών στη ΔΠΑ, θα στερούνταν. Αυτό είναι και το βασικό πλεονέκτημα της εικονικής περιήγησης να καταρρίπτει τα εμπόδια της φυσικής παρουσίας. Παράλληλα, ο εικονικός περιηγητής έχει την ευκαιρία να παρατηρήσει και να εξετάσει το κάθε έκθεμα από όλες τις πλευρές, με κάθε λεπτομέρεια, χωρίς τον περιορισμό των προθηκών και της απόστασης από το αυτό. Από την άλλη, ένα πρόσθετο προτέρημα της εικονικής περιήγησης που παρέχει παγκόσμια δημοσιότητα στις μουσειακές συλλογές, είναι ότι μπορεί να παρακινήσει έναν εικονικό περιηγητή να επισκεφθεί δια ζώσης την πινακοθήκη.³²

Σε μια ευρύτερη κλίμακα ψηφιακής ανάδειξης του συνολικού της έργου, το 2020 η μόνιμη συλλογή της ΔΠΑ καταχωρήθηκε στον εθνικό συσσωρευτή πολιτιστικού περιεχομένου SearchCulture.gr. Το SearchCulture.gr είναι μια από τις υπηρεσίες του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ), που

³¹ Βλ. Κοτσώνης (2020), σελ. 28

³² Βλ. Κοτσώνης, (2020), σελ. 25 -26

συγκεντρώνει και διαθέτει ένα μεγάλο αριθμό ψηφιοποιημένων τεκμηρίων από 78 φορείς πολιτισμού της Ελλάδος. Σε αυτό συμπεριλαμβάνονται και άλλα αναγνωρισμένα μουσεία, ιδρύματα και πινακοθήκες όπως η Ακαδημία Αθηνών, το Ίδρυμα Αβέρωφ και η Εθνική Πινακοθήκη. Με τη χρήση της υπηρεσίας αυτής, ο κοινός χρήστης που επιθυμεί να γνωρίσει την μόνιμη συλλογή της ΔΠΑ μπορεί να κάνει ειδική αναζήτηση, βάσει επιλογής του καλλιτέχνη ή του τίτλου του έργου και έπειτα να ανακτήσει τα αντίστοιχα ψηφιοποιημένα τεκμήρια. Δημιουργείται έτσι ένας ψηφιακός εικονικός τόπος συνύπαρξης και συνομιλίας του έργου των καλλιτεχνών.³³ Στις σελίδες των τεκμηρίων της μόνιμης συλλογής της ΔΠΑ προβάλλεται η εικόνα προεπισκόπησης, η άδεια χρήσης και βασικά περιγραφικά στοιχεία του έργου και παραπέμπουν το χρήστη, μέσω υπερσυνδέσμων, στην αντίστοιχη σελίδα τεκμηρίων στον ιστότοπο του φορέα της πινακοθήκης, για πρόσβαση σε περισσότερες πληροφορίες.³⁴

Η ψηφιακή παρουσία της διευρύνεται επιπλέον, από τη χρήση των κοινωνικών δικτύων του Instagram και του Facebook, ενδυναμώνοντας περαιτέρω την εξωστρέφεια της ΔΠΑ. Οι νέες αυτές εφαρμογές

Στο Facebook, στο οποίο δραστηριοποιείται περισσότερο, δημοσιεύονται φωτογραφίες από τις τρέχουσες εκθέσεις, από εκπαιδευτικές, καλλιτεχνικές δράσεις και από επισκέψεις σχολείων, φοιτητών πανεπιστημιακών τμημάτων, συλλόγων και καλλιτεχνών. Οι επισκέπτες μπορούν να μοιραστούν ή να σχολιάσουν την εμπειρία τους δημοσιεύοντας φωτογραφίες, βίντεο ή προσωπικές ιστορίες από την επίσκεψη τους στο χώρο κάνοντας hashtag (#) το όνομα της ΔΠΑ και να ενημερώνονται διαρκώς για την ανανέωση της συλλογής και την ενεργή δραστηριότητα της. Έτσι, με την υποστήριξη του οπτικοακουστικού υλικού αναδεικνύονται τα αντικείμενα και αναπτύσσεται η αμφίδρομη επικοινωνία και αλληλεπίδραση του κοινού με την πινακοθήκη και τα εκθέματα της. Επιπλέον, προβάλλεται το πνεύμα της συμμετοχικότητας και της ενσωμάτωσης των επισκεπτών σε ένα κοινό διαδικτυακό τόπο που αποτελεί, άλλωστε, βασική επιδίωξη κάθε σύγχρονου πολιτιστικού φορέα .

³³ Βλ. Δημοτική Πινακοθήκη Αग्रινίου : Στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης η μόνιμη συλλογή των έργων της, (2020)

³⁴ Βλ.

https://www.searchculture.gr/aggregator/portal/search?keywords%5B0%5D.value=&keywords%5B0%5D.field=&providerShortName=:pinakothiki_agrinio&language=el

Στο Instagram, εκμεταλλευόμενη τον κεντρικό ρόλο της φωτογραφίας που προσφέρει το μέσο, δημοσιεύει φωτογραφίες από έργα της μόνιμης συλλογής, τις προετοιμασίες των εκθέσεων, αναδρομικές εκθέσεις, επισκέψεις πληθώρας κοινού και βίντεο. Επιπλέον, το τελευταίο διάστημα, έχει δημιουργήσει ένα εκπαιδευτικό quiz υπηρετώντας τον εκπαιδευτικό της ρόλο ως πολιτιστικός φορέας. Το quiz αναρτάται στις ιστορίες της εφαρμογής και απευθύνεται σε όλους. Παρουσιάζονται τα σύγχρονα έργα τέχνης της πινακοθήκης, θέτοντας ερωτήσεις σχετικά με τον τίτλο, τον καλλιτέχνη, την πηγή έμπνευσης του καλλιτέχνη κλπ. και παραθέτοντας τις αντίστοιχες πιθανές απαντήσεις. Έπειτα, δημοσιοποιούνται οι σωστές απαντήσεις και αναφέρονται ορισμένα στοιχεία που αφορούν τον πίνακα. Με αυτό τον τρόπο αναπτύσσεται η έννοια της διαδραστικότητας μεταξύ θεατή και εκθέματος και το αντίστροφο μέσα από την τριβή με την τέχνη. Ευνοείται η αυτενέργεια του διαδικτυακού κοινού, ο εμπλουτισμός των γνώσεων, η ανάπτυξη της φαντασίας, ο προβληματισμός και η κριτική σκέψη. Γενικότερα, η τέχνη του διαδικτύου επιτρέπει νέους τρόπους καλλιτεχνικής έκφρασης και συμμετοχής του κοινού³⁵.

Συνεπώς, με την αξιοποίηση τόσο των κοινωνικών δικτύων όσο και των νέων εφαρμοσμένων τεχνολογιών η ΔΠΑ, προωθεί την εμβέλεια της μέσω της ενίσχυσης της επικοινωνιακής της λειτουργίας και προσφέρει καθολική προσβασιμότητα για πρόσληψη της τέχνης. Σε αυτό το σημείο, όμως πρέπει να σημειωθεί ότι η τεχνολογία δεν είναι πανάκεια. Είναι αποτελεσματική μόνο όταν η χρήση της είναι καλά σχεδιασμένη και διατηρεί τη συνοχή του περιεχομένου της έκθεσης.³⁶

1.6 Δράσεις Εξωστρέφειας

Ο ρόλος των Πινακοθηκών σήμερα έχει μετατραπεί από χώρο φύλαξης και προβολής της πολιτιστικής κληρονομιάς σε χώρο ανάπτυξης διαλόγου όχι μόνο με τα έργα τέχνης αλλά και διαλόγου κοινωνικού.³⁷ Από τη στιγμή που οι δημοτικές πινακοθήκες ανήκουν στην τοπική κοινωνία αποκτούν άμεσα ένα κοινωνικό ρόλο, ο οποίος συνεπάγεται με την ευθύνη για την έντονη παρουσία τους στη ζωή των δημοτών. Διαθέτοντας ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα, οι πινακοθήκες οφείλουν να αφουγκράζονται τις ανάγκες

³⁵ Βλ. Νταναρά, (2020), σελ. 30

³⁶ Βλ. Falk & Dierking, (2016), p. 137

³⁷ Βλ. Βαρβιτσιώτης, (2008), σελ. 14

των πολιτών και να έρχονται σε άμεσο διάλογο με την ίδια την τοπική κοινωνία συμβάλλοντας, έτσι, συνάμα στην ευημερία της.³⁸ Με λίγα λόγια, απαιτείται εξωστρέφεια. Η εξωστρέφεια αποτελεί βασική ανάγκη και επιδίωξη των μουσειακών ιδρυμάτων, τα οποία για την ευόδωση των σκοπών τους συνεργάζονται με αντίστοιχους φορείς, ανταλλάσσουν εμπειρία και τεχνογνωσία, βασισμένη στο διάλογο και στις σχέσεις εμπιστοσύνης.³⁹ Επιπρόσθετα, έχει ζωτική σημασία για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας κάθε πολυδιάστατης πολιτιστικής οντότητας. Για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας, κάθε οργανισμός δύναται να καλλιεργεί και να συντηρεί μια αμοιβαία ανταποδοτική σχέση μεταξύ του ίδιου και του κοινού του προσφέροντας του ευχάριστες και εποικοδομητικές εμπειρίες⁴⁰. Για να επιτευχθεί αυτό, ο φορέας πολιτισμού οφείλει να δημιουργήσει ένα ουσιαστικό δίκτυο επαφής με το κοινό αποσκοπώντας στην ευαισθητοποίηση και στη συμμετοχή όσο το δυνατόν μεγαλύτερου μέρους του. Βασικός παράγοντας ενεργοποίησης της συμμετοχής ατόμων είναι οι δράσεις εξωστρέφειας, οι οποίες συνιστούν ένα μέσο προσέγγισης των κατοίκων της πόλης, έτσι ώστε οι κάτοικοι να μπορέσουν να εντάξουν στη ζωή τους την πινακοθήκη.⁴¹

Ως ζωντανός φορέας η ΔΠΑ θέτει σαφείς εκπαιδευτικούς στόχους για όλες τις ηλικιακές ομάδες των επισκεπτών.⁴² Στα πλαίσια εξωστρέφειας της, οργανώνει κατά τακτά διαστήματα, εκπαιδευτικές δράσεις, εκδηλώσεις και ξεναγήσεις για σχολεία, τμήματα πανεπιστημίων και διάφορους φορείς και συλλόγους, προσκαλώντας μικρούς και μεγάλους να εξοικειωθούν με την τέχνη και να αλληλεπιδράσουν με τα έργα με στόχο να βιώσουν μια ολική εικαστική εμπειρία. Το κλειδί, για τη μεγιστοποίηση της καλής επικοινωνίας είναι η παροχή κατανοητής και προσανατολισμένης ως προς το περιεχόμενο της έκθεσης για την ικανοποίηση των προσδοκιών του επισκέπτη. Θετικό χαρακτηριστικό των εκπαιδευτικών δράσεων είναι ότι το κοινό επισκέπτεται το μουσείο ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας και ό,τι βλέπουν, κάνουν και θυμούνται επικοινωνείται μέσα από την ομάδα.⁴³ Έτσι, αναπτύσσεται η συμμετοχικότητα, η κοινωνικοποίηση δηλαδή των επισκεπτών με άλλα άτομα - προσωπικό και επισκέπτες – και η σύνδεση μεταξύ τους μέσα από το διάλογο, την κοινή μάθηση, την συν-δημιουργική εργασία.⁴⁴

³⁸ Βλ. Μπανταβάνης, (2018), σελ. 22

³⁹ Βλ. Τσιάβου, (2018), σελ. 32

⁴⁰ Βλ. Χριστοδουλόπουλος, (2021), σελ. 6

⁴¹ Βλ. Μπανταβάνης, (2018), σελ. 22

⁴² Βλ. "Παρουσιάστηκε στην Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου το λεύκωμα "προσφορά" ", (2019)

⁴³ Βλ. Falk & Dierking, (2016), p. 144 - 143

⁴⁴ Βλ. Φούντας, (2020), σελ. 46 – 47

Επίσης, η συμμετοχή σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες συντελεί στη βελτίωση της ψυχικής και πνευματικής ευεξίας και την ανάπτυξη της δημιουργικότητας και των δεξιοτήτων.⁴⁵

Σημαντικές δράσεις και εκδηλώσεις υλοποιήθηκαν στα πλαίσια της 5ης <<ελαία>>, που αποτελεί θεσμό του δήμου Αγρινίου με στόχο την ανάδειξη του πρωταγωνιστικού ρόλου της ελιάς και του ελαιόλαδου στην επιστήμη, την επιχειρηματικότητα, τον τουρισμό, τη γαστρονομία και τον πολιτισμό, προσελκύοντας πλήθος κόσμου⁴⁶. Μια από τις πιο επιτυχημένες δράσεις, υλοποιήθηκε το 2019 εν όψει της περιοδικής έκθεσης <<ελαία>> της ΔΠΑ με θέμα << Εκπαιδεύοντας ελαιοκομικά- Ο δρόμος της ελιάς>> σε συνεργασία με το Γεωργικό Μουσείο του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Στη δράση συμμετείχαν περισσότεροι από 500 μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του δήμου. Με επίκεντρο το έργο και την προσωπικότητα του Εμμανουήλ Βάθη, στόχος αυτής ήταν η ευαισθητοποίηση των μαθητών για τη διαχρονική αξία της ελιάς και η διάδοση της γνώσης και της διδασκαλίας της ελαιοκομίας ως πολιτισμικής επιστήμης. Με την καθοδήγηση του καλλιτεχνικού διευθυντή και ειδικών γεωπόνων περιηγήθηκαν στα έργα σημαντικών Ελλήνων καλλιτεχνών, με κύριο θέμα το ιερό δένδρο της ελιάς, γνώρισαν την προσωπικότητα του γεωπόνου και πανεπιστημιακού δασκάλου Εμμ. Βάθη μέσα από φωτογραφικό εποπτικό υλικό και μυήθηκαν σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο στην οργανοληπτική αξιολόγηση του ελαιολάδου. Επιπλέον, πληροφορήθηκαν για την παραδοσιακή καλλιέργεια της ελιάς καθώς και για την ύλη και υλική πολιτιστική κληρονομιά του φυτού, ως αιωνόβιο δένδρο και ως σημαντικό στοιχείο στην ιστορία και το μύθο. Στο τέλος της εκπαιδευτικής ενότητας, οι μικροί φίλοι της πινακοθήκης, μέσα σε ένα δημιουργικό κλίμα, εμπνεόμενοι από την έκθεση ζωγράφισαν το έργο της αρεσκείας τους, βιώνοντας έτσι μια ολοκληρωμένη εμπειρία που συνδύαζε την εκπαίδευση με την ψυχαγωγία και ενθάρρυνε το αίσθημα της δημιουργικής έκφρασης συμμετοχικής συν-δημιουργικής εργασίας.⁴⁷ Την ίδια έκθεση επισκέφθηκαν, επίσης, φορείς, μέλη επιμελητηρίων και ακαδημαϊκοί ευρωπαϊκών χωρών στο πλαίσιο του έργου <<Στρατηγικές για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και των καινοτόμων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων σε αγροτικές περιοχές>> που χρηματοδοτήθηκε από το Interreg Europe 2014-2020. Εκπρόσωποι από την Ισπανία,

⁴⁵ Βλ. Ρέππα, (2020), σελ. 27

⁴⁶ Βλ. ελαία, (χ.χ)

⁴⁷ Βλ. ''5^η Ελαία: Ενημερωτικές επισκέψεις μαθητών στην Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου'', (2018)

Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Ιρλανδία και Ιταλία με Έλληνες συναδέλφους τους ξεναγήθηκαν στην περιοδική έκθεση και ενημερώθηκαν για τη φιλοσοφία του θεσμού της <<ελαία>> που έχει ως στόχο την προβολή και την προώθηση των προϊόντων της ελιάς, μέσα από ολιστικές δράσεις. Η εκδήλωση εστίασε στην καινοτομία, την εξωστρέφεια, την εκπαίδευση και στην ενίσχυση της τοπικής αγροτικής παραγωγής . Η συγκεκριμένη επίσκεψη αποτελούσε μέρος των περιφερειακών συναντήσεων οι οποίες διεξάγονται για την καταγραφή των δυνατοτήτων που αναδεικνύονται σε κάθε περιοχή για την ανάπτυξη παρόμοιων πρωτοβουλιών και δράσεων.⁴⁸ Παρατηρείται, επομένως, η το άνοιγμα της ΔΠΑ προς την ελληνική περιφέρεια και η ενεργή επικοινωνία μαζί της και με άλλους φορείς.

⁴⁸ Βλ. ''Φορείς και Ακαδημαϊκοί Ευρωπαϊκών χωρών ξεναγήθηκαν στην έκθεση <<Ελαία>>', (2019)

2. ΜΟΝΙΜΗ ΣΥΛΛΟΓΗ

Οι συλλογές έργων τέχνης αποτελούν τον πυρήνα των πινακοθηκών και καθορίζουν το πολιτισμικό στίγμα που θέλει να αφήσει η κοινωνία.⁴⁹ Η συλλογή κάθε πινακοθήκης διαθέτει το δικό το δικό της χαρακτήρα ανάλογα με το είδος των έργων που έχει. Υπάρχουν πινακοθήκες που έχουν συγκεκριμένο προσανατολισμό ως προς ένα είδος συλλογών, για παράδειγμα, τη νεοελληνική τέχνη. Άλλες πινακοθήκες διαθέτουν επιμέρους συλλογές, όπως βυζαντινές εικόνες και έργα τέχνης κατά βάση από ένα μόνο καλλιτέχνη και άλλες που έχουν ως σκοπό την απόκτηση έργων αποκλειστικά από ντόπιους καλλιτέχνες. Η συλλογή της ΔΠΑ ανήκει στην περίπτωση διάθεσης έργων από επιμέρους συλλογές, σύγχρονης και μοντέρνας τέχνης και από ντόπιους καλλιτέχνες. Η μόνιμη συλλογή της αποτελεί δημιούργημα της προσφοράς έργων από ένα μωσαϊκό 125 Ελλήνων καλλιτεχνών, κληρονόμων αυτών και συλλεκτών. Σύγχρονοι δημιουργοί της γενιάς του 30' με μακρόχρονη καλλιτεχνική πορεία αλλά και νέοι δημιουργοί του β' μισού του 20^{ου} αιώνα συμπληρώνουν μια ευρεία ηλικιακά και καλλιτεχνικά κλίμακα καλλιτεχνών. Δημιουργοί χάρη στους οποίους, η πινακοθήκη έχει χτίσει την εικαστική της ταυτότητα που θα τη συνοδεύει πάντα όντας μια πολιτισμική και αισθητική παρακαταθήκη του τόπου. Ο Δήμος Αγρινίου, στις αρχές λειτουργίας της ΔΠΑ, είχε απευθύνει κάλεσμα σε καλλιτέχνες και συλλέκτες στην προσπάθεια συλλογής έργων τέχνης. Η πρώτη θετική ανταπόκριση από 56 καλλιτέχνες, οι οποίοι πρόσφεραν 67 έργα τους, έθεσε τα θεμέλια για τη σύσταση της ΔΠΑ και την αρχή δημιουργίας της μόνιμης συλλογής της. Σταδιακά ο αριθμός των προσφορών αυξάνονταν. Σήμερα, το σύνολο των έργων της ανέρχεται άνω των 160. Από την αρχή αυτό, ήταν μια από τις φιλοδοξίες της πινακοθήκης να ξεπεράσει τον αριθμό αυτό και να εμπλουτίζει συνεχώς τη συλλογή της, γεγονός που αποτελεί σκοπό κάθε δημοτικής πινακοθήκης ανεξαιρέτως⁵⁰. Τα έργα τέχνης αποκτούν υπόσταση και εκτελούν τον πνευματικό και αισθητικό τους ρόλο μόνο όταν εκτίθεται προς θέαση για να έρθει σε επαφή το κοινό μαζί τους.⁵¹ Γι' αυτό, η ΔΠΑ, στα πλαίσια των υποχρεώσεων της ως ζωντανός δημόσιος φορέας πολιτισμού, έχει

⁴⁹ Βλ. Αυγούστη, (2018), σελ. 16

⁵⁰ Βλ. Μπανταβάνης, (2018), ελ. 28, 26

⁵¹ Βλ. '' Μόνιμη Συλλογή αποκτά η Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου'', (2014)

αναλάβει την έκθεση των έργων που απαρτίζουν τη μόνιμη συλλογή τουλάχιστον μια φορά τη διετία.

Η καταγραφή, η ορθή τεκμηρίωση και η διαχείριση των συλλογών των Δημοτικών Πινακοθηκών είναι σημαντική για την καλή λειτουργία τους ώστε οι πληροφορίες που φέρουν να παραμείνουν και στις επόμενες γενιές σε καλή και ασφαλή κατάσταση.⁵² Γι' αυτό, η ΔΠΑ έχει καταγράψει ένα μεγάλος αριθμός των έργων στη συλλεκτική έκδοση " Προσφορά " που κυκλοφόρησε το 2019. Η έκδοση περιλαμβάνει αναλυτικά το σύνολο των δωρεών έργων τέχνης ανά είδος. Ζωγραφική, γλυπτική-κεραμική, χαρακτική, φωτογραφία-βίντεο με αλφαβητική σειρά των ονομάτων των καλλιτεχνών. Παράλληλα, έχουν αρχειοθετηθεί και στη βάση δεδομένων της.⁵³

Η μόνιμη συλλογή χωρίζεται σε τέσσερις επιμέρους ενότητες την πρώτη Ι, τη δεύτερη ΙΙ, την τρίτη ΙΙΙ και την τέταρτη ΙV όπως τις έχει κατατάξει η πινακοθήκη. Ενδεικτικά, στην πρώτη ενότητα Ι της μόνιμης συλλογής συνυπάρχουν έργα τέχνης των ζωγράφων Γ. Ψυχοπαίδη, Γ. Μόραλη, Δ. Παπατρέχα, της Μ. Χατζηανδρέου⁵⁴, Κ. Μαρούδα⁵⁵, Κ. Σκορδοπούλου κλπ.⁵⁶ Στη δεύτερη ενότητα ΙΙ ανήκουν έργα των ζωγράφων Τ. Σιδέρη⁵⁷ και Π. Τούντα και Ε. Σούτογλου⁵⁸ και Ε. Κανά⁵⁹, του γλύπτη Α. Παναγιωτίδη και της κεραμίστριας Χ. Μόραλη^{60,61}.⁶² Την Τρίτη ενότητα ΙΙΙ απαρτίζουν έργα των ζωγράφων Ε. Μπέη⁶³, Δ. Μυταρά, Γ. Γαϊτή⁶⁴, του φωτογράφου Σ. Γιολδάση, της κεραμίστριας Σ. Γιακουμάτου και της γλύπτριας Χ. Σαραντοπούλου⁶⁵.⁶⁶ Η τέταρτη ενότητα ΙV αποτελείται από έργα των χαρακτών Γ. Λουκά, Μ. Κότσαρη, Λ. Ορφανού⁶⁷, της ζωγράφου Μ. Κτιστοπούλου⁶⁸ και Τ. Δημακοπούλου.⁶⁹

Βασικό κριτήριο για την ένταξη των έργων τέχνης στη μόνιμη συλλογή της ΔΠΑ είναι , όπως έχει αναφέρει σε συνέντευξη τύπου ο καλλιτεχνικός διευθυντής, η καλλιτεχνική διαδρομή των δημιουργών ενώ, αντίθετα το πρώτο μέρος της συλλογής δεν καθορίστηκε αξιολογικά αλλά βασίστηκε στην αισθητική των έργων και την μεταξύ τους

⁵² Βλ. Μπανταβάνης, (2018), σελ. 28

⁵³ Βλ. "Παρουσιάστηκε στην Δημοτική Πινακοθήκη Αργινίου το λεύκωμα "προσφορά" ", (2019)

⁵⁴ Βλ. Γιακουμάκη "κ.ά", (2000), σελ. 431

⁵⁵ Βλ. Γιακουμάκη "κ.ά", (1999), σελ. 67

⁵⁶ Βλ. " <<Προσφορά – Ι>> : Παρουσιάστηκε το πρώτο τμήμα των δωρεών στη Δημοτική Πινακοθήκη Αργινίου ", (2016)

⁵⁷ Βλ. Γιακουμάκη "κ.ά", (1999), σελ. 162

⁵⁸ Βλ. Γιακουμάκη "κ.ά", (2000), σελ. 194

⁵⁹ Βλ. Γιακουμάκη "κ.ά", (1998), σελ. 103

⁶⁰ Βλ. Γιακουμάκη "κ.ά", (1999), σελ. 146

⁶¹ Βλ. Γιακουμάκη "κ.ά", (1999), σελ. 374

⁶² Βλ. " " Προσφορά – ΙΙ " : Η δεύτερη έκθεση με δωρεές έργων προς τη Δημοτική Πινακοθήκη Αργινίου ", (2017)

⁶³ Βλ. Γιακουμάκη "κ.ά", (1999), σελ. 188

⁶⁴ Βλ. Γιακουμάκη "κ.ά", (1997), σελ. 234 - 236

⁶⁵ Βλ. Γιακουμάκη "κ.ά", (2000), σελ. 142

⁶⁶ Βλ. " Δημοτική Πινακοθήκη Αργινίου: Εγκαίνια της έκθεσης με την τρίτη ενότητα δωρεών ", (2017)

⁶⁷ Βλ. Γιακουμάκη "κ.ά", (1999), σελ. 354 - 355

⁶⁸ Βλ. Γιακουμάκη "κ.ά", (1998), σελ. 335

⁶⁹ Βλ. " Έκθεση με δωρεές νέων έργων τέχνης προς τη Δημοτική Πινακοθήκη Αργινίου ", (2019)

επικοινωνία.⁷⁰ Η συλλογή ποικίλλει τόσο ως προς το είδος των τεχνών που συγκεντρώνει όσο και ως προς τις θεματικές. Έργα ζωγραφικής, γλυπτικής, χαρακτηριστικής, σχεδίου, φωτογραφίας, μικτής τεχνικής και ένα βίντεο, ιχνηλατούν τις διαδρομές της μεταπολεμικής περιόδου και προβάλλουν την πορεία της ελληνικής τέχνης στις διάφορες εκφάνσεις της. Αναπαριστούν σημεία της υπαίθρου και του αστικού τοπίου, την ανθρώπινη μορφή και σκιαγραφούν έννοιες όπως ο χρόνος, ο χώρος, η μνήμη και το όνειρο.⁷¹ Στη συνέχεια, λόγω του μεγάλου αριθμού των έργων της μόνιμης συλλογής, θα παρουσιαστούν επιλεκτικά ορισμένα από τα πιο αντιπροσωπευτικά σύγχρονα έργα δημιουργών από κάθε είδος τέχνης.

2.1 Ζωγραφική – Γιάννης Ψυχοπαίδης

⁷⁰ Βλ. “Παρουσιάζεται η <<Προσφορά – Ι >> της Δημοτικής Πινακοθήκης”, (2016)

⁷¹ Βλ. χ.σ (2019), σελ. 16

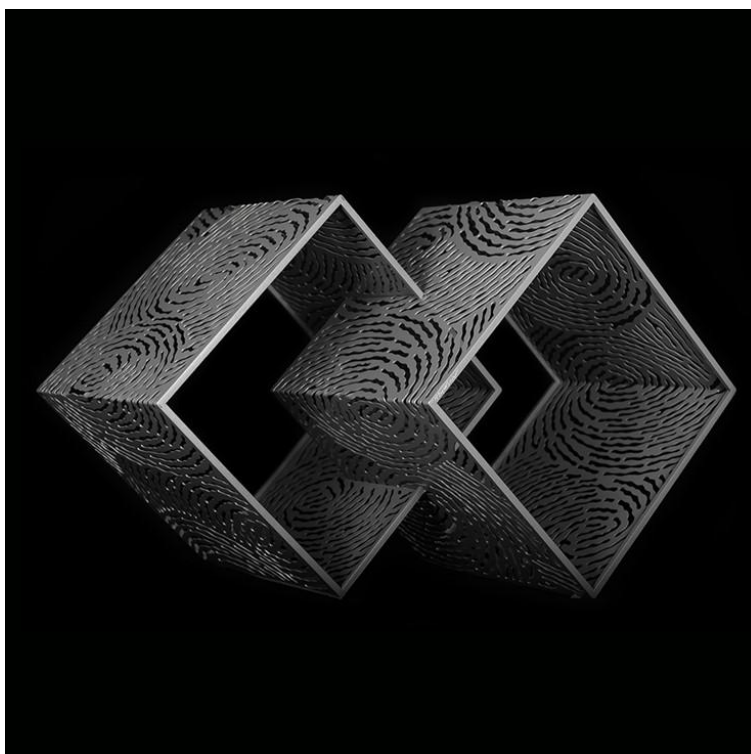
Εικόνα 1 Ψυχοπαίδης Γιάννης, *Το γράμμα που δεν έφτασε*, 2002, μεικτή τεχνική, 80 x 53 εκ., Δωρεά του καλλιτέχνη (πηγή: https://www.dipinaq.gr/pinakothiki_new/collections/)

Το έργο ανήκει στο ζωγράφο Γιάννη Ψυχοπαίδη. Ο Γιάννης Ψυχοπαίδης είναι απόφοιτος της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών (ΑΣΚΤ) . Έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στην Ακαδημία του Μονάχου και έχει παρακολουθήσει μεταπτυχιακά μαθήματα Κοινωνιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης στο Πανεπιστήμιο του Δ. Βερολίνου. Ήταν ιδρυματικό μέλος της ομάδας << Νέων Ρεαλιστών >> και ιδρυτικό μέλος του Κέντρου Εικαστικών Τεχνών ενώ, ήταν μέλος της ομάδας περιοδικού “Επιθεώρηση Τέχνης” και της Καλλιτεχνικής Ομάδας “Α”. Έχει δημοσιεύσει κείμενά του πάνω στην τέχνη και πάνω σε αισθητικά – κοινωνικά προβλήματα, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, σε διάφορα βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες και έντυπα. Στο βιογραφικό του έχει πολλές και σημαντικές συμμετοχές σε ομαδικές εκθέσεις αλλά και ατομικές, έχοντας αρκετές συνεργασίες με πινακοθήκες. Ομαδικές εκθέσεις στις οποίες έχει πάρει μέρος είναι η “For a better world” στη Γκαλερί Τεχνών της Γιουγκοσλαβίας το 1979, “Η φυσιολογία της μεταπολεμικής τέχνης στην Ελλάδα” στη Δημοτική Πινακοθήκη στην Αθήνα το 1986, “Ο μύθος της γυναίκας στην σύγχρονη Ελληνική Ζωγραφική” στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Ίδρυμα Γουλανδρή στην Άνδρο το 2001 κλπ. . Ατομικές του εκθέσεις έχουν φιλοξενηθεί στη Δημοτική Πινακοθήκη Ρόδου, στο Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στη Θεσσαλονίκη (ΜΟΜΑ), στην Πινακοθήκη

Πιερίδη στην Αθήνα και σε πολλές άλλες . Η πρώτη του μεγάλη αναδρομική έκθεση όμως, ήταν η παρουσίαση της σειράς “Το γράμμα που δεν έφτασε”, η οποία υλοποιήθηκε το 1984 στο Μουσείο της Κρατικής Συλλογής Αρχαιοτήτων.⁷² Το «Γράμμα που δεν έφτασε» είναι ένα εικαστικό ημερολόγιο από μικρά ζωγραφικά κολλάζ. Ετερόκλητα υλικά φάκελοι, σύρματα, σκοινιά, επίσημα έγγραφα, φωτογραφίες, χάρτες, ξύλινα μέτρα κ.ά όλα εισχωρούν αυτούσια μέσα σε ένα πολύχρωμο φόντο και συνθέτουν μια ενιαία επιφάνεια ενός οργανωμένου εικαστικού αυτοσχεδιασμού. Η σύλληψη του πολυσύνθετου καλλιτεχνικού εγχειρήματος γεννήθηκε στο Βερολίνο στις αρχές του 1977 ως μια βαθιά ουσιαστική ανάγκη του ζωγράφου για επικοινωνία με την πατρίδα του και τους ανθρώπους της, της Γερμανίας με την Ελλάδα που αποτελούσαν ένα κοινό ψυχικό τοπίο βιωμάτων του. Υπό τη βασική παράμετρο του χρόνου που χρειαζόταν για τη μεταφορά των γραμμάτων εκείνη την εποχή από τόπο σε τόπο, η φθορά ήταν αναπόφευκτη τις περισσότερες φορές ενώ, υπήρχε και η πιθανότητα το γράμμα να μη καταφέρει να φτάσει στα χέρια του παραλήπτη. Η εμποδισμένη αυτή αλληλογραφία, οδήγησε στο «το γράμμα που δε διαβάστηκε ποτέ» που ήταν ένα πρώτο έναυσμα για τα έργα που ακολούθησαν και πήραν το γενικό τίτλο « Το γράμμα που δεν έφτασε». Ο εσωτερικός θεματικός τους άξονας είναι η ανάπτυξη ενός πραγματικού διαλόγου μέσα από τα υπολείμματα του γραπτού λόγου στο φανταστικό επίπεδο της εικαστικής έκφρασης. Η σειρά των έργων «Γράμμα που δεν έφτασε» λειτουργεί ως υποκειμενική μαρτυρία μέσα σε ένα κόσμο «αντικειμενικών» αξιών και εικόνων. Σαφέστερα, τα ακρωτηριασμένα αγάλματα της κλασσικής αρχαιότητας στέκονται ως ένοχες μνήμες ενός ξεχασμένου ακέραιου κόσμου που φτάνει στις μέρες μας μέσα από τη βολική και καθησυχασμένη ματιά μιας «καρτ – ποσταλικής» αναπαραγωγής.⁷³ Πρόκειται για ένα έργο σύγχρονης τέχνης που προτείνει μια διαφορετική ερμηνευτική ανάγνωση στον θεατή καλώντας τον να προβληματιστεί. Στην ίδια σειρά έργων ανήκει και ο πίνακας με τίτλο << Τα κάτω άκρα >> που υπάρχει, επίσης στην ενότητα μόνιμες συλλογές της ιστοσελίδας της ΔΠΑ. Το έργο αποτελεί προσφορά του δημιουργού προς την ΔΠΑ.

2.2 Γλυπτική – Χριστίνα Σαραντοπούλου

⁷³ Βλ. Ψυχοπαίδης, (2001), σελ. 265 -275

Εικόνα 2 Σαραντοπούλου Χριστίνα, Η διαφορετικότητα στην επανάληψη, 2017, σίδηρος και βαφή, 84x60x57 εκ., Δωρεά της καλλιτέχνης (πηγή: https://www.dipinag.gr/pinakothiki_new/collections/)

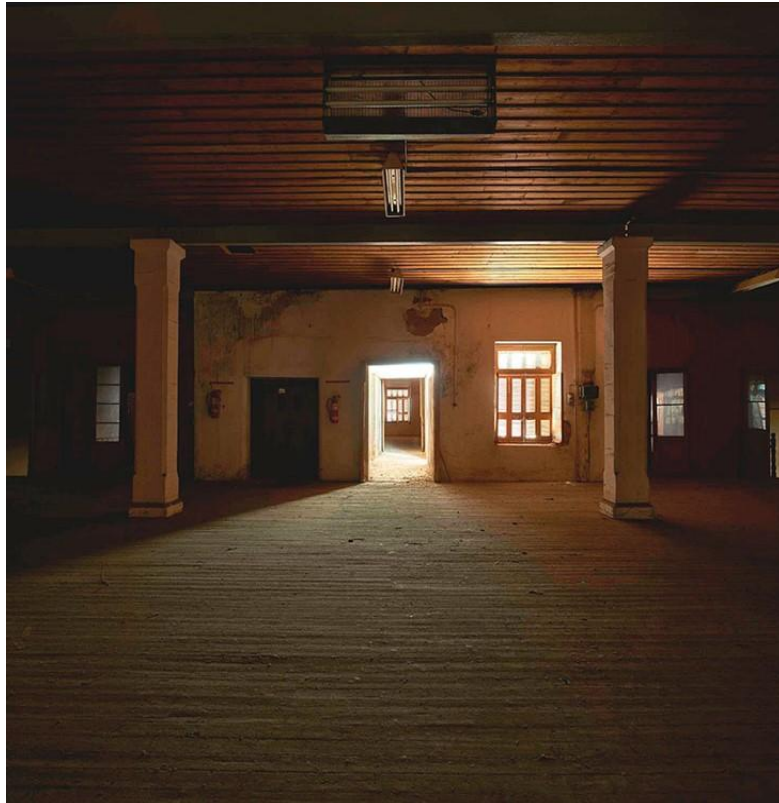
Το έργο ανήκει στην Αग्रινιώτισσα γλύπτρια Χριστίνα Σαραντοπούλου. Η δημιουργός είναι απόφοιτη της ΑΣΚΤ και έχει εστιάσει το ενδιαφέρον της στη γλυπτική, εκθέτοντας μεγάλων διαστάσεων γλυπτικές εγκαταστάσεις σε υπαίθριους ιδιωτικούς και δημόσιους χώρους, σε ιδιωτικές συλλογές, Δήμους και Μουσεία. Από το 2000 φιλοτεχνεί και κινητά γλυπτά. Έργα της στο δημόσιο χώρο εντοπίζονται στο Δήμο Λειψών στα Δωδεκάνησα με τίτλο “Επικοινωνία”, στην Ελληνική Πρεσβεία της Χάγης στην Ολλανδία με τίτλο “Σύνδεσμοι”, στο λιμάνι του Βόλου με τίτλο “Τριλογία Αργοναυτικής Εκστρατείας” και “Αθήνα, Αργοναύτες, Αργώ” κλπ. Έχει συμμετάσχει σε ατομικές εκθέσεις με τα έργα <<Μονάς>> στο Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Βίκυ Δράκου στην Αθήνα το 1993, “The syndrome of Odysseus” στην Εμπορική Τράπεζα της Κύπρου το 1994”, “Withredor White” στο Μακεδονικό Μουσείο της Θεσσαλονίκης το 2009 και σε πολλές άλλες. Αξίζει να σημειωθεί ότι, μεταξύ άλλων, της έχει απονεμηθεί το δεύτερο τιμητικό βραβείο γλυπτικής από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Γυναικών το 1999.⁷⁴ Κύρια πηγή έμπνευσης της καλλιτέχνης είναι το σύμπαν και ο άνθρωπος.

Το γλυπτό με τίτλο “Η διαφορετικότητα στην επανάληψη”, πρόκειται για διάτρητα μεταλλικά πλέγματα, κατασκευασμένα από γραφές δακτυλικών αποτυπωμάτων που προκύπτουν από την επανάληψη του ομοίου, η οποία συγκροτεί μια νέα πραγματικότητα, ένα νέο όλον. Γενικότερα, τα έργα της συνδιαλέγονται με το

⁷⁴ Βλ. <http://www.christinasaradopoulos.com/>

δαχτυλικό αποτύπωμα που για την ίδια συμβολίζει το ανάπτυγμα της ανθρώπινης διάστασης ως φυσικό σχήμα και σώμα, η αναφορά στην ταυτότητα και την ετερότητα ως προϋπόθεση του είναι, συνιστώντας την εννοιολογική και εικαστική βάση της δημιουργού. Το έργο δόθηκε ως δωρεά από την καλλιτέχνίδα στη ΔΠΑ και ανήκει στο τρίτο μέρος ΙΙΙ της μόνιμης συλλογής.

2.3 Φωτογραφία – Χρίστος Σιμάτος

Εικόνα 3 Σιμάτος Χρίστος, Καπναποθήκες Παπαστράτου, 2015, εκτύπωση Giclee σε αρχειακό χαρτί και επικόλληση σε αλουμίνιο, 100x100 εκ., Δωρεά του καλλιτέχνη (πηγή: https://www.dipinag.gr/pinakothiki_new/collections/)

Το έργο αποτελεί φωτογραφική σύλληψη του φωτογράφου Χρίστου Σιμάτου. Ο φωτογράφος Χρίστος Σιμάτος είναι τελειόφοιτος της ΑΣΚΤ. Έργα του βρίσκονται σε ιδιωτικές συλλογές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Φωτογραφίζει έργα τέχνης, αρχιτεκτονικούς χώρους, εικαστικές εγκαταστάσεις και πορτρέτα, ενώ έχει φωτογραφίσει ευρήματα σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία. Είναι μέλος του Καλλιτεχνικού Επιμελητηρίου και του Οργανισμού Πνευματικών Δικαιωμάτων. Έχει συμμετάσχει σε οκτώ ατομικές εκθέσεις, δύο εκ των οποίων έλαβαν μέρος στη ΔΠΑ, η μια το 2015 με τίτλο "Βίνιανη" και η δεύτερη το 2018 με τίτλο "Πορεία στο φως και στον χρόνο", η οποία τον επόμενο χρόνο, το 2019, παρουσιάστηκε και στη Δημοτική Πινακοθήκη Καβάλας.

Το παρόν φωτογραφικό έργο εκτέθηκε στη δεύτερη ατομική του έκθεση "Πορεία στο φως και στο χρόνο". Η έκθεση υλοποιήθηκε στις 10 Νοεμβρίου 2018, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων μνήμης του Δήμου Αγρινίου από τη συμπλήρωση 20 χρόνων από το θάνατο του Τάσου Παπαστράτου, γιου του Ιωάννη Παπαστράτου, ενός εκ των ιδρυτών της καπνοβιομηχανίας και μεγάλων ευεργετών της πόλης. Την έκθεση στήριξε η <<Παπαστράτος>> ΑΒΕΣ και ο Δήμος Αγρινίου. Διήρκησε μέχρι τις 8 Φεβρουαρίου του 2019.

Στην φωτογραφία αποτυπώνεται το ιστορικό μεσοπολεμικό βιομηχανικό κτίριο των Καπναποθηκών Παπαστράτου, για τις οποίες έγινε αναφορά στην προηγούμενη ενότητα, που αποτελούσαν και εξακολουθούν να αποτελούν ένα ορόσημο για την

πόλη του Αγρινίου. Όπως διαφαίνεται και από τη φωτογραφία, ο Χρίστος Σιμάτος κινείται μεταξύ σκιάς και ημίφως έχοντας ως κύριο στόχο του να αιχμαλωτίσει το φως που διεισδύει μέσα από τις χαραμάδες του εγκαταλελειμμένου στεγάσματος. Μέσα από τη φωτογραφική, κινηματογραφική ματιά του καλλιτέχνη οι μεγάλες αίθουσες της Καπναποθήκης με τις ξύλινες οροφές και τα γαλλικά παντζούρια μετατράπηκαν σε έναν τόπο αυθύπαρκτο που διατηρεί ανέναα την παρουσία του στο χρόνο. Δημιούργησε έτσι, μια νέα φωτογραφική αφήγηση όπου το άυλο και το υλικό στοιχείο, δηλαδή ο χρόνος και ο χώρος, συνδιαλέγονται.⁷⁵ Συνεπώς, συνδυαστικά και με το ιστορικό μεσοπολεμικό κτίσμα της ΔΠΑ, παρατηρείται μια ώσμωση της τέχνης με το πολιτισμικό υπόβαθρο της πόλης. Τόσο η έκθεση όσο και το λεύκωμα “ Καπναποθήκες Παπαστράτου, πορεία στο φως και στο χρόνο”⁷⁶ που εκδόθηκε με την ευκαιρία της ατομικής έκθεσης, δίνουν το έναυσμα για αφύπνιση της συλλογικής μνήμης και υπενθυμίζουν την ανάγκη προστασίας της ιστορικής ταυτότητας και πολιτιστικής κληρονομιάς της πόλης, κομμάτι της οποίας είναι και η διατήρηση της πολεοδομικής φυσιογνωμίας της αναλλοίωτη.⁷⁷ Από τη μεριά του ο φωτογράφος αναφέρει ότι, οι Καπναποθήκες Παπαστράτου είναι ένας σταθμός μνήμης μεταξύ του χώρου και των ανθρώπων που εργάστηκαν εκεί. Ο Χρίστος Σιμάτος δώρισε το έργο του στην πινακοθήκη η οποία ανήκει στο τρίτο μέρος ΙΙΙ της μόνιμης συλλογής. Στην ιστοσελίδα της ΔΠΑ μπορεί κανείς να περιεργασθεί και τη φωτογραφία του “ Βίνιανη ” σε ψηφιακή μορφή.

2.4 Κεραμική – Ειρήνη Γκόνου

⁷⁵ Βλ. Βατόπουλος, (2018) σελ. 15

⁷⁶ Βλ. χ.σ, (2018)

⁷⁷ Βλ. χ.σ, (2018) <https://www.christos-simatos.com/el/exhibitions-el/papastratos-el.html>

Εικόνα 4 Γκόνου Ειρήνη, *Rosas*, 2011, λευκός ψημένος πηλός, χαρτιά και ξύλο, 56x1x54 εκ., Δωρεά της καλλιτέχνης (πηγή: https://www.dipinag.gr/pinakothiki_new/collections/)

Το έργο τέχνης με τίτλο “Rosas” είναι δημιούργημα της γλύπτριας Ειρήνης Γκόνου. Η Ειρήνη Γκόνου σπούδασε γλυπτική στην Ecole des Beaux-Arts (ΑΣΚΤ) και στην Ecole des Arts Decoratifs στο Παρίσι και Παλαιογραφία στο Ιστορικό και Παλαιογραφικό Αρχείο Αθηνών. Είναι μέλος του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος και της Maison des Artistes της Γαλλίας. Έχει παρουσιάσει δημιουργήματα της σε τριάντα ατομικές εκθέσεις, ανάμεσα στις οποίες και την έκθεση “Al-khatt, η μαγική γραφή” στο Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης του Μουσείου Μπενάκη το 2018, η οποία παρουσιάστηκε και στο Αλατζά Ιμαρέτ στη Θεσσαλονίκη την ίδια χρονιά.⁷⁸ Επιπλέον, έχει πάρει μέρος σε ομαδικές εκθέσεις, στη Μπιενάλε του Παρισιού το 1982, στους Δελφούς το 1993 κ.α. Έργα της περιλαμβάνονται στις συλλογές του Μουσείου Ernest Renan στο Παρίσι, του Υπουργείου Πολιτισμού της Γαλλίας και της Αιγύπτου, του Ερευνητικού Κέντρου Mohamed Ali κλπ. και σε ποικιλία ιδιωτικών συλλογών. Τα υλικά που χρησιμοποιεί είναι η πορσελάνη, ο ορείχαλκος, η μικτή τεχνική και κυρίως ο πηλός. Εστιάζει στην απεικόνιση της γυναικείας μορφής, ενίοτε το κεφάλι ή το γυναικείο κορμό, σε πολλές παραλλαγές, μέσα σε ξύλινο πλαίσιο ή πάνω σε πήλινη βάση, σε ευρηματικούς συνδυασμούς. Με υπερρεαλιστικό τρόπο συνδυάζει υπολείμματα του μπαρόκ και διαχρονικά σύμβολα.

⁷⁸ Βλ. <https://irinigonou.gr/about.html>

Το ανάγλυφο έργο Rosas ανήκει στη σειρά έργων της με τίτλο MyTanagras – Οι Ταναγραίες. Η κατασκευή των Ταναγραίων κορών, μικρά πήλινα αγαλματίδια γυναικείων μορφών, ανάγεται σε διάφορες εποχές γύρω από την κλασική. Το έργο είναι μεικτής τεχνικής. Η βάση στην οποία δημιουργήθηκε είναι το ξύλο πάνω στο οποίο έχουν τοποθετηθεί χαρτιά. Το κεφάλι της κόρης είναι κατασκευασμένο από ψημένο πηλό και είναι δουλεμένο με την ίδια τεχνική του πηλού και μέθοδος ψησίματος των Ταναγραίων, τη λεγόμενη κοροπλαστική που ήκμασε μαζί με την αγγειοπλαστική και την κεραμική τέχνη στην περιοχή της Τανάγρας μετά τον 8^ο αιώνα π.Χ.⁷⁹ Η κοροπλαστική δεν ανήκει στην κατηγορία της <<μεγάλης γλυπτικής>>, καθώς δεν αναπαριστούσε θεότητες αλλά θνητές φιγούρες της καθημερινότητας, οι οποίες συντρόφευαν τον άνθρωπο σε όλες τις στιγμές της ζωής του. Η παρουσία των Ταναγραίων στους ναούς τους απέδιδε την ιδιότητα του αφιερώματος, ή αλλιώς ex-voto όπως ονομάζεται. Στα σπίτια στόλιζαν με αυτές τα οικογενειακά ιερά ''εικονοστάσια''. Το έργο προσφέρθηκε, από τη δημιουργό στη ΔΠΑ και ανήκει στο δεύτερο μέρος II της μόνιμης συλλογής.

2.4 Χαρακτική – Γιάννης Γαϊτης

⁷⁹ Βλ. ''Κοροπλαστική (I) '', (2011)

Εικόνα 5 Γαΐτης Γιάννης , Άνθρωποι, υπογεγραμμένο και αριθμημένο τύπωμα, 39x52 εκ., Δωρεά Άγγελου Παπαστεργίου (πηγή: https://www.dipinag.gr/pinakothiki_new/collections/)

Το έργο “ Άνθρωποι ” ανήκει στον καλλιτέχνη Γιάννη Γαΐτη. Ο Γιάννης Γαΐτης ήταν Έλληνας εικαστικός καλλιτέχνης, ζωγράφος, γλύπτης και χαράκτης . Τοποθετείται μεταξύ της προπολεμικής γενιάς των πρώτων εικαστικών της αφηρημένης ζωγραφικής και της γενιάς του ’60. Έχει ολοκληρώσει τις σπουδές του στη γαλλική ακαδημία Grande Chaumiere. Το 1949, ίδρυσε μαζί με τον ζωγράφο Αλέκο Κοντόπουλο και άλλους καλλιτέχνες την καλλιτεχνική ομάδα <<Οι Ακραίοι>> και ασχολούνταν με αφηρημένες τέχνες. Ξεκίνησε την εκθεσιακή του δραστηριότητα το 1944 με την πρώτη του ατομική έκθεση, την οποία οργάνωσε στο σπίτι του στην Αθήνα. Συνολικά έχει φιλοτεχνήσει 4.500 έργα. Έχει συμμετάσχει σε εκατό ατομικές εκθέσεις σε παρισινές και αθηναϊκές γκαλερί, καθώς και σε χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής ενώ, το 1984, μία εβδομάδα πριν τον θάνατο του, εγκαινιάστηκε μεγάλη ατομική έκθεση του στην Εθνική Πινακοθήκη. Έχει κάνει 200 ομαδικές εκθέσεις. Ανάμεσα τους ξεχωρίζουν, οι Μπιενάλε του Σάο Πάολο το 1952 και το 1967 και τα Ευρωπαϊκά στις Βρυξέλλες το 1982. Το έργο του εκτέθηκε επίσης και σε εκθέσεις μετά τον θάνατο του, μεταξύ των οποίων η αναδρομική του, το 1994 στο Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο της Θεσσαλονίκης. Ασχολούνταν κυρίως με τη ζωγραφική και λιγότερο με τη χαρακτική και τη γλυπτική. Αφετηρία στην τέχνη του ήταν η οπτική πραγματικότητα με θέματα προσωπογραφίες

αλλά και εικόνες του φυσικού χώρου. Χρησιμοποιεί το ρεαλιστικό λεξιλόγιο, αλλά και με τάση αξιοποίησης των ρευμάτων του κυβισμού και του εξπρεσιονισμού. Από το 1970 στα έργα του, αρχίζει και επικρατεί μόνο ένα θέμα, το γνωστό ανθρωπάκι, υιοθετώντας μια πιο προσωπική γλώσσα στην οποία και καταστάλαξε. Ο καλλιτέχνης αναπαριστά μια τυποποιημένη ανθρώπινη μορφή, με την οποία θα επιδιώξει και θα κατορθώσει να εκφράσει όλο το χαρακτήρα του κόσμου. Στα έργα με τα <<ανθρωπάκια>> κυριαρχούν επίσης, φυτά, έντομα, πουλιά συνδυάζοντας, έτσι, το σουρεαλιστικό πνεύμα με την ένταση του εξπρεσιονισμού. Τα έργα αυτής της κατηγορίας έχουν ως κύρια στοιχεία τη σχηματοποίηση, την τυποποίηση, την αυστηρή οργάνωση, την επανάληψη και τα γεωμετρικά θέματα. Αποτελούν ένα σύμβολο, ένα μέσο ειρωνείας και κοινωνικής κριτικής, με τον ίδιο τον καλλιτέχνη να καταδικάζει το χαρακτήρα της σύγχρονης ζωής που ο άνθρωπος, μέσα στον κόσμο της υπερκατανάλωσης και της μηχανοποιημένης κοινωνίας, έχει χάσει τον ατομική ιδιαίτερη φυσιογνωμία του και έχει μετατραπεί σε μια απρόσωπη μάζα. Πλήθος εκθέσεων έχουν φιλοξενήσει έργα με τα ανθρωπάκια του ζωγράφου όπως οι περιοδικές εκθέσεις '' Γιάννης Γαϊτης το πλήθος και η μοναξιά '' στη Δημοτική Πινακοθήκη Λάρισας – Μουσείο Γ.Ι Κατσίγρα το 2020, '' Για μικρά και μεγάλα παιδιά Γιάννης Γαϊτης'' στην αίθουσα του Κέντρου Τεχνών του Δήμου Αθηναίων στο Πάρκο Ελευθερίας το 2017-2018 κλπ. . Σήμερα τα ανθρωπάκια του κοσμούν το σταθμό Λαρίσης στο μετρό της Αθήνας.

Και σε αυτό το έργο του πρωταγωνιστικό ρόλο έχουν τα ανθρωπάκια. Ο Γαϊτης παρουσίασε τα ανθρωπάκια του το 1967 . Ανδρικές ανώνυμες και απρόσωπες ανδρικές φιγούρες ντυμένες με γραβάτα, κοστούμι και την καθιερωμένη ρεπούμπλικα παλαιότερα, σε ριγέ και καρό γεωμετρικά μοτίβα και με φροντισμένα παπούτσια. Τοποθετώντας τα παρατεταμένα το ένα δίπλα στο άλλο, δίνει έμφαση στην ομαδοποίηση τους, τον περιορισμό της προσωπικότητας τους αποδίδοντας τα ως σύνολα που διακρίνονται για την εκφραστική τους αλήθεια.⁸⁰ Το έργο δώρισε στη ΔΠΑ ο Άγγελος Παπαστεργίου.

⁸⁰ Βλ. Γιακουμάκη ''κ.ά'', (1997), σελ. 234 – 236

2.5 Βίντεο – Κώστας Τσόκλης

Εικόνα 6 Κώστας Τσόκλης, Εσύ ο τελευταίος λεπρός, 2012, βίντεο - διάρκεια 30', Δωρεά του Καλλιτέχνη (πηγή: https://www.dipinag.gr/pinakothiki_new/collections/)

Το έργο'' Εσύ ο τελευταίος λεπρός '' αποτελεί το μοναδικό οπτικοακουστικό υλικό που διαθέτει στη μόνιμη συλλογή της η ΔΠΑ και είναι δημιούργημα του Έλληνα εικαστικού Κώστα Τσόκλη. Ο Κώστας Τσόκλης (Tsoclis) έχει σπουδάσει στην ΑΣΚΤ, στο εργαστήριο του ζωγράφου Γ.Μόραλη. Έχει βιωματική εμπειρία με τη σύγχρονη τέχνη καθώς έχει ζήσει από κοντά τα κινήματα που διαμόρφωσαν τη φυσιογνωμία της στο δεύτερο μισό του αιώνα, την pop-art, την art-provera, τη minimalart, την εννοιολογική τέχνη και το νέο-ρεαλισμό, γεγονός που τον καθιστά έναν σύγχρονο καλλιτέχνη. Τα καλλιτεχνικά ρεύματα που τον επηρέασαν ήταν ο εξπρεσιονισμός που αποδίδεται στα πρώιμα έργα του και στην πορεία ο σουρεαλισμός. Στην τέχνη του χρησιμοποιεί, κατά διαστήματα, ποικίλα υλικά, κάρβουνο, χρώμα, μαρμαρόσκονη, καθρέφτες, εφημερίδες κλπ. Από το 1960 άρχισε να πειραματίζεται με διάφορα σύγχρονα μέσα έκφρασης, τη ζωγραφική, τη γλυπτική αλλά και άλλα πιο καινοτόμα. Έκανε συνδυασμό ζωγραφισμένης και ηλεκτρονικής εικόνας και χειροπιαστής υλικής πραγματικότητας, δημιουργώντας έτσι ένα νέο πλαίσιο διάδοσης της εικόνας, και βιντεοπροβολές, όπως παρατηρείται εδώ, δίνοντας κάθε φορά διαφορετική μορφή και ερμηνευτική υπόσταση στα καλλιτεχνικά του εγχειρήματα. Ο κύριος άξονας πάνω στον οποίο βασίζεται η προβληματική των

δημιουργημάτων του είναι η σχέση μορφής και χώρου, επιδιώκοντας τα αντικείμενα του να προσδιορίζονται καθοριστικά από το χώρο και ταυτόχρονα να τον προσδιορίζουν και να τον ενεργοποιούν.⁸¹ Έχει λάβει μέρος σε περισσότερες από εκατόν είκοσι ατομικές εκθέσεις σε Ελλάδα και εξωτερικό. Στη gallery <<Santadrea>> στο Μιλάνο το 1965, στη gallery <<Ιόλας – Ζουμπουλάκης>> στην Αθήνα το 1973, 1976, στο <<Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου>> στη Ρόδο το 1987 κλπ. Επίσης, έχει συμμετάσχει σε και σε μεγάλο αριθμό ομαδικών εκθέσεων και σημαντικών διεθνών οργανώσεων, όπως στην έκθεση <<9 Νέοι Ζωγράφοι>> στο Γαλλικό Ινστιτούτο στην Αθήνα το 1956, <<Τσόκλης - Σταθόπουλος>> στη Μπιενάλε του Σάο Πάολο το 1965, <<Αγκάθι>> στην Αθήνα το 1992 κλπ. Έχει φιλοτεχνήσει έργα για δημόσιους χώρους, μεταξύ των οποίων το έργο “Πύθωνας” που βρίσκεται στο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο των Δελφών. Άξιο αναφοράς είναι η απονομή του Χρυσού Σταυρού του Τάγματος του Φοίνικος το 2004 από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ο Κώστας Τσόκλης επιθυμώντας να φέρει σε επαφή το ευρύ κοινό με τη σύγχρονη τέχνη έχει δημιουργήσει από το Μάιο του 2011 το ομώνυμο Δημοτικό Ίδρυμα “Μουσείο Κώστα Τσόκλη” στην Τήνο.

Το παρουσιαζόμενο έργο “Εσύ ο τελευταίος λεπρός” είναι ένα μικρού μήκους ντοκιμαντέρ 30’ λεπτών αφιερωμένο στο ιστορικό νησί της Σπιναλόγκας στην Κρήτη. Πρόκειται για μια σύνθετη μοντέρνα εικαστική και κοινωνική παρέμβαση που έγινε, με αφορμή την ανάδειξη της εποχής του εγκλεισμού των λεπρών εκεί από το 1903 έως το 1957. Στο βίντεο προβάλλεται όλο το χρονικό της διαδικασίας της έκθεσης από τον σχεδιασμό της, που ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 2013, μέχρι και την ολοκλήρωση της το Μάιο του 2012.

Κύριος στόχος του έργου του καλλιτέχνη, είναι η ταύτιση του επισκέπτη με τα απομονωμένα από την κοινωνία άτομα που είχαν παραμορφωθεί από την λέπρα και η διέξοδος μέσα από την τέχνη και τη φύση. Ο καλλιτέχνης χρησιμοποιώντας σύγχρονα μέσα που του είναι οικεία, διέσπειρε στα 85.000 τ.μ της Σπιναλόγκας τρισδιάστατα έργα ζωτανής ζωγραφικής, γλυπτά, εικαστικές εγκαταστάσεις, πελώριες κατασκευές και μαζί με την μουσική του Νίκου Ξυδάκη που συνοδεύει τη διαδρομή των επισκεπτών κατάφερε να δημιουργήσει μια βιωματική εμπειρία και να μετατρέψει ολόκληρο το νησί σε γλυπτό.⁸² Το υλικό που κυριαρχεί, ως επί το πλείστον, είναι ο καθρέφτης, ένα υλικό που προτιμά ιδιαίτερα ο καλλιτέχνης καθώς εξυπηρετεί την λειτουργία της προοπτικής, την αναπαράσταση σε δισδιάστατο και τρισδιάστατο επίπεδο του χώρου και των μορφών που αντανακλώνται μέσα από αυτόν. Ο δημιουργός επιδιώκει να διεγείρει συναισθηματικά και πνευματικά τον περιπατητή. Για μισό αιώνα μια ομάδα ανθρώπων κατοικούσε εκεί, αφήνοντας πίσω τους ένα γερό αποτύπωμα της ύπαρξης τους στο χρόνο. Έτσι, μέσα από την περιήγηση του στο ιστορικό νησί- μνημείο, ο Τσόκλης θέλει να μεταφέρει τον περιηγητή, νοερά στην εποχή εκείνη και να τον φέρει σε επαφή με τον τρόπο ζωής των ανθρώπων αυτών και με την ιστορία που κουβαλούν, αναπτύσσοντας έναν αμφίδρομο ιδεατό διάλογο. Τα έργα είναι συμβολικά,

⁸¹ Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά” (2000), σελ. 343-346

⁸² Βλ. χ.σ, (2012)

παραπέμπουν στο θάνατο, στη μοναξιά, στην ανάγκη για ελευθερία, αλλά και στην εμπιστοσύνη στη ζωή. Ειδικότερα, ο σταυρός, στην είσοδο του νησιού, είναι ένα σύμβολο μαρτυρίας που το μετατρέπει αυτόματα σε ένα μνημείο προσκυνήματος και καλεί τον επισκέπτη να το εισέλθει με σεβασμό, όπως σημειώνει ο Κώστας Τσόκλης. Το φυσικό αλάτι, πάνω στο οποίο φαίνεται να περπατάει ο καλλιτέχνης, κάνοντας κύκλους μέσα στο βίντεο, συμβολίζει το χρόνο που χρειάζεται το νερό της θάλασσας για να εξατμιστεί και να γίνει αλάτι σε αντιπαράθεση με τον αέναο κύκλο της ζωής των λεπρών στο νησί. Οι ηχογραφημένοι ήχοι των βημάτων του καλλιτέχνη ακούγονται στη Σπιναλόγκα, στη gallery Uffizi στη Φλωρεντία, καθώς και σε διάφορους χώρους Τέχνης σε Ελλάδα και εξωτερικό, κάνοντας τους θεατές του ψηφιακού χώρου να μετέχουν με τη φαντασία τους στη μεγάλη αυτή καλλιτεχνική εκδήλωση.⁸³ Μέσα από όλα αυτά ο Κώστας Τσόκλης, ήθελε ουσιαστικά να οδηγήσει τον επισκέπτη στη συνειδητοποίηση της προσωπικής του τύχης, του ότι είναι δηλαδή υγιής και να του υπενθυμίσει να απολαμβάνει τη ζωή, την ελευθερία και την τέχνη.

Το βίντεο <<Tsoclis, Εσύ ο τελευταίος λεπρός>> σηματοδοτεί την ένταξη διαφορετικών μέσων καλλιτεχνικής εγγραφής στη συλλογή της ΔΠΑ.⁸⁴ Είναι προσφορά του καλλιτέχνη προς την πινακοθήκη. Έχει προβληθεί στην τελευταία αίθουσα της ΔΠΑ και προηγουμένως σε έκθεση στο Μουσείο Κώστα Τσόκλη στην Τήνο αλλά και στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.

⁸³ Βλ. '' Tsoclis, εσύ ο τελευταίος λεπρός, στη Σπιναλόγκα'', (2013)

⁸⁴ Βλ. χ.σ, (2019), σελ. 17

3. ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Στους σκοπούς των δημοτικών πινακοθηκών συγκαταλέγεται η εκθεσιακή δραστηριότητα.⁸⁵ Οι περιοδικές εκθέσεις είναι από τις σημαντικότερες πολιτιστικές δραστηριότητες μίας πινακοθήκης τέχνης, καθώς πρόκειται για τη δημόσια πτυχή του ερμηνευτικού και εκπαιδευτικού της έργου. Η ύπαρξη τους είναι πολύτιμη καθώς, έχουν πολλαπλές ιδιότητες, όπως να προάγουν την επικοινωνία και την προβολή της πολιτισμικής μονάδας, πράγμα που έχει ως συνέπεια και στο να διατηρείται ο οργανισμός επίκαιρος και να ανανεώνεται, να συνδέουν νοηματικά τα προσωρινά εκθέματα με τις μόνιμες συλλογές, να αποτελούν το έναυσμα για τη σύναψη ποικίλων συνεργασιών εντός και εκτός του ιδρύματος και πολλές ακόμη. Μέσα από τις περιοδικές εκθέσεις οι πολιτιστικοί φορείς μπορούν να γίνουν χώροι διερεύνησης και έκφρασης των δυνατοτήτων τους ως φορείς παραγωγής πολιτισμικής και κοινωνικής αξίας, αποτελώντας πύλη για περαιτέρω κατανόηση των σύγχρονων κοινωνικό – πολιτισμικών συνθηκών και συμβάλλοντας ουσιαστικά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου. Οι περιοδικές εκθέσεις συμβάλλουν, επίσης, στην επίτευξη συγκεκριμένων στόχων του πολιτιστικού ιδρύματος που αφορούν κυρίως την προβολή νέων εκθεμάτων και ενοτήτων, τη συνεργασία πολιτιστικών φορέων, την ανανέωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, την αύξηση της επισκεψιμότητας και τον δανεισμό εκθεμάτων τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.⁸⁶ Όσον αφορά την επισκεψιμότητα, η τέχνη έχει τη θετική ιδιότητα να επιδρά στην οικονομία, προσελκύοντας επισκέπτες για πολιτιστικές εκδηλώσεις, οι οποίοι ενδεχομένως να διανυκτερεύσουν, να μετακινηθούν, να καταναλώσουν κλπ. ενισχύοντας την κοινότητα.⁸⁷ Στην Ελλάδα οι περιοδικές εκθέσεις οργανώνονται με αφορμή συνήθως κάποιο επετειακό γεγονός, παρακάτω θα γίνει λόγος για μια τέτοια περίπτωση έκθεσης, ή εντάσσονται σε κύκλο εκδηλώσεων⁸⁸. Ο επισκέπτης έχει την ευχέρεια να περιηγηθεί σε μια μοναδικά, κάθε φορά, διαρθρωμένη έκθεση, με διαφορετικό περιεχόμενο, γεγονός που συμβάλλει στην προσέλκυση πολλών και διαφορετικών ομάδων κοινού, προσφέροντας τους μια ξεχωριστή εμπειρία που τους αφυπνίζει πνευματικά και τους κάνει να διατηρούν αμείωτο το ενδιαφέρον τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα και ο φορέας πολιτισμού και ο θεατής να επωφελούνται εξίσου.⁸⁹ Ακολουθώντας αυτό το σκεπτικό, η ΔΠΑ φροντίζει να κρατά διαρκώς το κοινό της πόλης ενεργό, υλοποιώντας όσο πιο συχνά είναι δυνατόν περιοδικές εκθέσεις, ιδιαίτερα κοντά στα Χριστούγεννα

⁸⁵ Βλ. Μπανταβάνης, (2018), σελ. 34

⁸⁶ Βλ. Μπέρη, (2019), σελ. 25 – 29

⁸⁷ Βλ. Ρέππα, (2020), σελ. 27

⁸⁸ Βλ. Σανδραβέλη, (2019), σελ. 47

⁸⁹ Βλ. Αυγούστη, (2018), σελ. 73

που το εορταστικό κλίμα ευνοεί και ενθαρρύνει την έξοδο περισσότερων πολιτών σε χώρους πολιτισμού.

Από το άνοιγμα της το 2013 μέχρι σήμερα έχει φιλοξενήσει συνολικά είκοσι πέντε περιοδικές εκθέσεις μαζί και με την τρέχουσα έκθεση αυτή την περίοδο. Οι εκθέσεις “Στίγματα Πορείας. Ίχνη σε χαρτί με μολύβι, μελάνι, κάρβουνο 1947 – 1962” του ντόπιου γλύπτη Θόδωρου και “Καπναποθήκες Παπαστράτου-πορεία στο φως και στον χρόνο” του φωτογράφου Χρίστου Σιμάτου διήρκησαν κοντά τέσσερις μήνες ενώ, η μεγαλύτερη διάρκειας ήταν η έκθεση “Μνήμη Κώστα Χατζόπουλου” που έγινε με αφορμή τη συμπλήρωση των 100 χρόνων από το θάνατο του Αγρινιώτη ποιητή. Ο λόγος εμφανής, καθώς και στις τρεις εκθέσεις ήταν στο επίκεντρο πρόσωπα με καταγωγή από την πόλη. Όλες οι περιοδικές εκθέσεις εμφανίζονται στην διαδικτυακή ιστοσελίδα της πινακοθήκης.

Η συνεργασία των Δημοτικών Πινακοθηκών με διάφορους φορείς για να εκθέσουν τα έργα του θεωρείται απαραίτητη προκειμένου να διευρύνουν τις δραστηριότητες τους και να γίνουν γνωστές.⁹⁰ Η ΔΠΑ, εκτός από ζωγράφους, έχει συνεργαστεί με ιδρύματα και με συλλέκτες έργων τέχνης που προθυμοποιήθηκαν να εκθέσουν τη συλλογή τους στο χώρο της, καθώς επίσης και με τοπικούς συλλόγους. Συγκεκριμένα έχει συνεργαστεί επί τρεις συνεχόμενες χρονιές με το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης για τις περιοδικές εκθέσεις “Χαλκογραφίες” του χαράκτη Παναγιώτη Τέτση (2013), “Ομήρου Οδύσσεια” του ζωγράφου Δημοσθένη Κοκκινίδη (2014) και του γλύπτη Θόδωρου “Στίγματα Πορείας. Ίχνη σε χαρτί με μολύβι, μελάνι, κάρβουνο” (2015) και δύο φορές με το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τις περιοδικές εκθέσεις με τίτλο “Βία κατά των εκπροσώπων του λαού. 50 χρόνια από το θάνατο του Γρηγόρη Λαμπράκη” και “Το θέμα είναι τώρα τι λες... Η ζωή και το έργο του Μανώλη Αναγνωστάκη”. Με συλλέκτες έχει συνεργαστεί με τον Σωτήρη Φέλιο για την έκθεση “Ανθρωπογραφίες” το 2016 και τον Γιώργο Βογιατζόγλου για τη “Συλλογή Βογιατζόγλου-επιλογή” το 2017 – 2018, η οποία θα παρουσιασθεί και στην πορεία. Όσον αφορά τους τοπικούς συλλόγους, έχει συμπράξει με την Ελαία για την διοργάνωση της ομώνυμης έκθεσης και τον Δικηγορικό Σύλλογο Αγρινίου για την έκθεση με τίτλο “Το χτες και το σήμερα – αέναη συνομιλία τέχνης”. Επιπλέον, έχει συνδιοργανώσει την περιοδική έκθεση “Τρεις γενιές Ελληνικής ζωγραφικής, χαρακτηριστικής, γλυπτικής” με την Πινακοθήκη Σύγχρονης Τέχνης Χ. & Σ. Μοσχανδρέου το 2018, που έλαβε μέρος στην Δημοτική Αγορά Αγρινίου. Μέσα σε ένα τέτοιο κλίμα, διαφαίνεται το συνεργατικό πνεύμα και η εξωστρέφεια που την διέπει.

Σημαντικοί αρωγοί για την υλοποίηση των περιοδικών εκθέσεων, είναι οι χορηγοί επικοινωνίας της, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την επικοινωνία και την προβολή της δράσης της. Σε αυτούς συγκαταλέγονται, κατά διαστήματα, το artnews.gr, η ενημερωμένη περί τέχνης ιστοσελίδα Art22.gr και το γραφείο It's only Arts. Επιπλέον, οι χορηγοί που στηρίζουν σταθερά το έργο της ΔΠΑ είναι η πολιτιστική ατζέντα culturenow.gr, ο τοπικός ραδιοτηλεοπτικός σταθμός της δυτικής και κεντρικής Αιτωλοακαρνανίας αχελώοstv και φυσικά, ο δήμος Αγρινίου ο οποίος, εκτός των άλλων,

⁹⁰ Βλ. Μπανταβάνης, (2018), σελ. 39

δεν παραλείπει να δημοσιεύει τα πολιτιστικά δρώμενα στα κοινωνικά δίκτυα υποστηρίζοντας την έμπρακτα. Στην πορεία, θα αναφερθούν πέντε από τις περιοδικές εκθέσεις που έχουν σημειώσει μεγαλύτερη απήχηση στα χρονικά λειτουργίας της ΔΠΑ.

3.1 “ Βία κατά εκπροσώπων του λαού, 50 χρόνια από τη δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη ” σε συνεργασία με το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων

Η περιοδική έκθεση << Βία κατά εκπροσώπων του λαού, 50 χρόνια από τη δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη >> σε συνεργασία με το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων και το Δήμο Αγρινίου είναι η τρίτη, κατά σειρά, έκθεση που έχει πραγματοποιήσει στα χρόνια λειτουργίας της η ΔΠΑ. Μια ιστορικής μνήμης έκθεση που αναφέρεται σε μια σκοτεινή περίοδο, από τις πολλές της μεταπολεμικής Ελλάδας με θέμα τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία. Παρουσιάστηκε στις 6 Μαΐου του 2014, έπειτα από τη μεγάλη επιτυχία που σημείωσε στον εκθεσιακό χώρο του Ιδρύματος της Βουλής το 2013, για πρώτη φορά σε επαρχιακή πόλη και διήρκεσε μέχρι τις 15 Ιουνίου. Μέσα από ψηφιακές αναπαραγωγές φωτογραφιών , περιοδικών, εφημερίδων, χειρόγραφων σημειώσεων, επιστολών, κινηματογραφικών έργων και έργων τέχνης των ζωγράφων Ψυχοπαίδη και Μπότσογλου, τα οποία αποτελούν πειστήρια των γεγονότων εκείνης της ιστορικής περιόδου, παρουσίαζε τη βίαιη επίθεση εναντίον δύο εκπροσώπων του ελληνικού λαού, του Γρηγόρη Λαμπράκη και του Γιώργου Τσαρουχά. Ειδικότερα, επικεντρωνόταν στη ζωή και την προσωπικότητα του Γ. Λαμπράκη με αφορμή τη συμπλήρωση, τότε, των 50 χρόνων από την δολοφονία του. Αποτυπώνονταν τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν στην Ελλάδα και το εξωτερικό από το 1912 και που συνετέλεσαν στη μετέπειτα πορεία του μέχρι τη δολοφονία του στις 22 Μαΐου του 1963 στη Θεσσαλονίκη, το αποτύπωμα των γεγονότων στον Τύπο των ημερών, η δίκη και ο αντίκτυπος που είχε τόσο η ζωή και η δράση του όσο και η δολοφονία του στην ύστερη ιστορία της χώρας. Σκοπός της, όπως σημειώνει η δημοσιογράφος της εφημερίδας της Καθημερινής Μπίστικα Ελένη είναι << να χαλυβδώσει τη μνήμη των παλαιότερων και να πληροφορήσει τους νεότερους για τα οδυνηρά αποτελέσματα της πολιτικής βίας που πλήττει καιρία τους δημοκρατικούς θεσμούς >>. ⁹¹ Τα τεκμήρια της έκθεσης προέρχονταν από τα Γενικά Αρχεία του Κράτους, το Μουσείο – Αρχείο της ΕΡΤ, τα Αρχεία της Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας, το Μουσείο Μαραθώνιου Δρόμου, το Διπλωματικό και Ιστορικό Αρχείο του Υπουργείου Εξωτερικών, το Ίδρυμα << Κωνσταντίνος Καραμανλής >> , τα Αρχεία του Μίκη Θεοδωράκη και πολλών

⁹¹ Βλ. Μπίστικα, (2014)

άλλων φορέων και ιδιωτών. Υπήρχε, επίσης προβολή 20λεπτου ντοκουμαντέρ με μοναδικά ντοκουμέντα κι μαρτυρίες από τα γεγονότα της εποχής. Στα εγκαίνια της έκθεσης μίλησε ο ιστορικός κ. Χρήστος Χρηστίδης, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα << Γρηγόρης Λαμπράκης: προσεγγίζοντας το πρόσωπο και την εποχή >> αναλύοντας τις συνθήκες των τραγικών συμβάντων, τη λογοτεχνική, εικαστική και κινηματογραφική τους προσέγγιση, τα όσα προηγήθηκαν και ακολούθησαν τη δολοφονία καθώς και τη σημασία τους, τότε και την επικαιρότητα που έχουν μέχρι και σήμερα. Μια έκθεση με έντονα διδακτικό χαρακτήρα που σύμφωνα με τον καλλιτεχνικό διευθυντή ΔΠΑ σε συνεργασία με έναν από τους πιο έγκυρους φορείς πολιτισμού της χώρας, εκπλήρωσε επάξια τον εκπαιδευτικό ρόλο της.⁹²

3.2 “ Συλλογή Βογιατζόγλου– επιλογή ” του συλλέκτη Γιώργου Βογιατζόγλου

Η περιοδική έκθεση με τίτλο “ Συλλογή Βογιατζόγλου – επιλογή ”, εγκαινιάστηκε στις 20 Δεκεμβρίου του 2017 και διήρκεσε για δύο μήνες μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου του 2018. Πρόκειται για μια διαφορετική είδους περιοδική έκθεση, η οποία έχει ως περιεχόμενο ένα μεγάλο μέρος συλλογής που ανήκει σε ιδιώτη. Η έκθεση περιλάμβανε 40 επιλεγμένα έργα ζωγραφικής σημαντικών σύγχρονων εικαστικών που ανήκουν στην προσωπική συλλογή του αρχιτέκτονα Γιώργου Βογιατζόγλου. Η συλλογή συγκεντρώνει διαφορετικές τάσεις και ρεύματα που συνέβαλλαν στην ιστορία και στην εξέλιξη της νεοελληνικής ζωγραφικής από το 1870 μέχρι σήμερα. Δημιουργήθηκε ύστερα από τριάντα χρόνια μεθοδικής συλλεκτικής δραστηριότητας του κατόχου της, ο οποίος με οδηγό το προσωπικό του αισθητήριο, κατόρθωσε να χαρακτηριστεί η ιδιωτική συλλογή του ως μια από τις πιο αξιόλογες στη χώρα. Ο συλλέκτης για να φιλοξενήσει την προσωπική του συλλογή έχει ιδρύσει από τις αρχές του 2013, την ίδια χρονιά με τη Δ.Π.Α, την ομώνυμη Πινακοθήκη Βογιατζόγλου στην περιοχή της Νέας Ιωνίας στην Αττική, με στόχο να δημιουργήσει σταδιακά μια ποιοτική, δυναμική και σταθερή σχέση με το φιλότεχνο κοινό. Στην έκθεση παρουσιάστηκαν αλφαβητικά έργα των: Άγγελου⁹³, Γαρουφαλή, Γεωργά⁹⁴, Δασκαλάκη, Δίγκα⁹⁵, Δρούγκα⁹⁶, Ηλιοπούλου⁹⁷,

⁹² Βλ. “ Εγκαινιάστηκε η έκθεση για τα 50 χρόνια από τη δολοφονία του Λαμπράκη ”, (2014)

⁹³ Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά”, (1997), σελ.15 – 17

⁹⁴ Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά”, (1997), σελ. 256

⁹⁵ Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά”, (1997), σελ. 373,

⁹⁶ Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά”, (1997), σελ.395 - 396

⁹⁷ Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά”, (1997), σελ.459 – 460

Θεοφυλακτόπουλου⁹⁸, Κυπραίου, Λατινοπούλου⁹⁹, Μακρή, Μακρουλάκη¹⁰⁰, Μανωλίδη¹⁰¹, Μορταράκου¹⁰², Μποκόρου, Μπότσογλου¹⁰³, Πανταλέων, Παπανελόπουλου¹⁰⁴, Πατρασκίδη¹⁰⁵, Σόρογκα, Φασιανού¹⁰⁶ και Χουλιαρά¹⁰⁷, δημιουργών με σημαντική διαδρομή στη σύγχρονη εικαστική σκηνή.¹⁰⁸ Μάλιστα, ορισμένα από τα έργα της μόνιμης συλλογή της πινακοθήκης αποτελούν προσφορά του συλλέκτη, όπως του καλλιτεχνικού διευθυντή και ζωγράφου Γαρουφαλή, του Μποκόρου, του Σόρογκα και της ζωγράφου Ηλιοπούλου. Ορισμένα από τα έργα τέχνης που εκτέθηκαν στην πινακοθήκη ήταν τα “ Βότσαλα – Σκουριές ” του Σωτήρη Σόρογκα (λάδι σε καμβά, 100x140), η “ Νεκρή Φύση ” του Άγγελου Παναγιώτου (λάι σε καμβά, 100x120 εκ.), το “ Τριαντάφυλλο ” του Αχιλλέα Δρούγκα (λάδι σε καμβά, 90x100 εκ.), το “ Μπουκέτο ” του Μιχάλη Μακρουλάκη (λάδι σε χαρτί, 49,5x32,5 εκ.) και το “ Αρχαιότητες και χαλάσματα ” του Μιχάλη Γεωργά (αυγοτέμπερα σε ξύλο, 80x125 εκ.). Όπως είναι φανερό, τα έργα έχουν ως κύρια θεματική τη φύση. Η επιλογή αυτή, εκφράζει την ατομική διαφορετικότητα που διέπει το συλλεχθέν υλικό.

Μια περιοδική έκθεση με ποικιλία συλλογής έργων, η οποία δίνει τη δυνατότητα στον επισκέπτη να αντικρίσει και να γνωρίσει διαφορετικά καλλιτεχνικά ρεύματα και θεματικές έργων, από φυσικά τοπία, αφαιρετικά μοτίβα μέχρι πορτρέτα μέσα από τη ματιά πολλών ετερόκλητων καλλιτεχνών. Αυτό έχει ως αντίκτυπο, την προσέλκυση διαφορετικών ειδών κοινού, καθώς η ποικιλομορφία που παρέχει μια συλλογή ανταποκρίνεται σε όλα τα αισθητικά γούστα, τον εμπλουτισμό των εικόνων του θεατή στην τέχνη και την καλύτερη αντίληψη του πολύπλευρου χαρακτήρα της.

⁹⁸ Βλ. Γιακουμάκη, (1998), σελ.22-23

⁹⁹ Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά”, (1998), σελ.394,

¹⁰⁰ Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά”, (1999), σελ.23- 24

¹⁰¹ Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά”, (1999), σελ.50,

¹⁰² Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά”, (1999), σελ.154

¹⁰³ Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά”, (1999), σελ. 215,

¹⁰⁴ Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά”, (1999), σελ.445 – 446

¹⁰⁵ Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά”, (2000), σελ. 2 – 3

¹⁰⁶ Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά”, (2000), σελ. 359 – 363

¹⁰⁷ Βλ. Γιακουμάκη “κ.ά”, (2000), σελ. 455 – 456

¹⁰⁸ Βλ. “Συλλογή Βογιατζόγλου – επιλογή : Έκθεση στη Δημοτική Πινακοθήκη Αργινίου”, (2017)

3.3 “Στίγματα Πορείας. Ίχνη σε χαρτί με μολύβι, μελάνι, κάρβουνο (1947-1962)” του Αγρινιώτη γλύπτη Θόδωρου σε συνεργασία με το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης

Μια ακόμη περιοδική έκθεση που έχει φιλοξενήσει η ΔΠΑ, μέσα στα εννέα χρόνια λειτουργίας της, ήταν αυτή του διεθνώς αναγνωρισμένου Αγρινιώτη γλύπτη Θόδωρου, με τίτλο “Στίγματα Πορείας. Ίχνη σε χαρτί με μολύβι, μελάνι, κάρβουνο (1947-1962)”. Η ΔΠΑ σε σύμπραξη με το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης (Μ.Ι.Ε.Τ), παρουσία του διευθυντή του κ. Διονύση Καψάλη, έλαβε μέρος στο χώρο της πινακοθήκης για τέσσερις μήνες, από τις 28 Νοεμβρίου έως τις 26 Φεβρουαρίου του 2016. Πρόκειται για μια μονογραφική έκθεση που εκτίθενται ένα μεγάλο μέρος των έργων τέχνης του Θόδωρου Παπαδημητρίου, όπως είναι το πλήρες όνομα του και με το οποίο είναι ευρύτερα γνωστός, ο οποίος επιστρέφοντας στη γενέτειρα του έφερε για πρώτη φορά σε επαφή με το κοινό 100 σχέδια του. Ο γλύπτης Θόδωρος γεννήθηκε στο χωριό Άγιος Βλάσης της Αιτωλοακαρνανίας. Γλύπτης και καθηγητής Πλαστικής στη Σχολή Αρχιτεκτονικής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και από το 2013 Επίτιμος Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Δυτικής Ελλάδος στο Αγρίνιο, υπήρξε ένας καταξιωμένος και πολυβραβευμένος γλύπτης.¹⁰⁹ Τα έργα του υπογράφουν την συνολική πορεία του, στα μονοπάτια της Σύγχρονης Τέχνης σε Ελλάδα, Ευρώπη και Αμερική, μια πορεία μελέτης του σχεδίου που ξεκινάει μέσα από το μάθημα ιχνογραφίας στο Γυμνάσιο Αγρινίου (1947), συνεχίζει στην Α.Σ.Κ.Τ και καταλήγει στο μεταπτυχιακό σπουδών του στην Ecole Des Beaux- Arts του Παρισιού. Στόχος της έκθεσης δεν ήταν τόσο η παρουσίαση των σχεδίων ως έργων τέχνης όσο η ανάδειξη της μελέτης της γλώσσας του σχεδίου, πάνω στο οποίο επί χρόνια εντρύφησε ο καλλιτέχνης, και της σημασίας της τέχνης ως καταλύτη κατανόησης και επικοινωνίας. Με αυτόν τον τρόπο, ο καλλιτέχνης επιχειρεί να απαλλαγεί από τα παλαιά κριτήρια της τέχνης που αφορούν την ωραιότητα και την αισθητική και επιλέγει να κάνει μέτοχο της μαθητείας και της προσωπικής του διαδρομής το θεατή, διαμορφώνοντας το κατάλληλο περιβάλλον για την ανάπτυξη μιας διαλεκτικής σχέσης μεταξύ του κοινού και των έργων.¹¹⁰

Με εργαλεία το μελάνι, το μολύβι και το κάρβουνο ο καλλιτέχνης εγγράφει στο χαρτί τα ίχνη μιας εποχής και αναπαριστά συγγενικά πρόσωπα, φίλους και συνεργάτες. Τον πρώτο και πρωταγωνιστικό ρόλο, όμως, ανάμεσα σε όλα του τα έργα είχε η προτομή

¹⁰⁹ Βλ. Μπίστικα, (2015)

¹¹⁰ Βλ. “Στίγματα πορείας. Ίχνη σε χαρτί, με μολύβι, μελάνι, κάρβουνο”, (χ.χ)

της μητέρας του, στην οποία ήταν αφιερωμένη και η έκθεση.¹¹¹ Εδώ να σημειωθεί ότι, το έκθεμα, χάρη στη σημασία του, ήταν τοποθετημένο στην είσοδο της πινακοθήκης για να είναι ορατό στον επισκέπτη από την στιγμή που εισέρχεται στο χώρο και όσο περιηγείται μέσα σε αυτόν. Μάλιστα, ο καλλιτέχνης έχει προσφέρει στην πινακοθήκη το γλυπτό σε μπρούντζο “Η μάνα μου” και το “Σχέδιο με μολύβι” τα οποία ανήκουν στη μόνιμη συλλογή της. Μερικά από τα σχέδια που εκτέθηκαν στις αίθουσες της ΔΠΑ ήταν, “Η βρύση του Άϊ Βλάση” (1952, ακουαρέλα, 10x13,4 εκ.) “Αρετή και Αφροδίτη” (1953, μολύβι, 32x42,8 εκ.), “Παιδί” (1955, μελάνι, 34,5x22,3 εκ.), “Γυναίκα μοντέλο στην ΑΣΚΤ” (1956-7, κάρβουνο, 44,3x29 εκ.).¹¹²

Η περιοδική αυτή έκθεση, υπήρξε αδιαμφισβήτητα, ένα από τα μεγαλύτερα πολιτιστικά γεγονότα που έγιναν γενικότερα στην πόλη και ειδικότερα στον τομέα των πολιτιστικών εκδηλώσεων της πινακοθήκης, η οποία τίμησε τον καλλιτέχνη κάνοντας ταυτόχρονα πράξη τη βασική στόχευση της ΔΠΑ για εξωστρέφεια στον πολιτισμό. Η ζωντανή παρουσία του ίδιου του καλλιτέχνη κατέστη ευεργετική καθώς, πλήθος Αθηνιωτών συνέρρευσε για να ξεναγηθεί από τον ίδιο. Η έκθεση παρουσιάστηκε, επίσης, και στο Μέγαρο Εϋνάρδου όπου στεγάζεται το Μ.Ι.Ε.Τ την αμέσως επόμενη χρονιά, στις 23 Απριλίου του 2016 σημειώνοντας το ίδιο μεγάλη κοσμοσυρροή.¹¹³

¹¹¹ Βλ. “Με έκθεση το Αγρίνιο τιμά τον καταξιωμένο γλύπτη Θόδωρο”, (2015)

¹¹² Βλ. http://www.dipinag.gr/pinakothiki_new/wp-content/uploads/2018/01/thodoros_entypo.pdf

¹¹³ Βλ. “Στην Αθήνα η έκθεση του Αθηνιώτη γλύπτη Θόδωρου <<Στίγματα Πορείας>>”, (2016)

3.4 “ ΜΝΗΜΗ Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ ” αφιέρωμα στη μνήμη του Αγρινιώτη ποιητή- λογοτέχνη για τη συμπλήρωση 100 χρόνων από το θάνατο του που υλοποιήθηκε κατά την περίοδο του κορονοϊού

Μία από τις ιδιαίτερα σημαντικές περιοδικές εκθέσεις της ΔΠΑ, που επιβάλλεται να αναφερθεί, είναι η “ Μνήμη Κ. Χατζόπουλου ” που έγινε στα πλαίσια των εκδηλώσεων του Δήμου Αγρινίου για το Έτος Χατζόπουλου, με αφορμή τη συμπλήρωση 100 χρόνων από το θάνατο του. Η έκθεση υλοποιήθηκε κατά την περίοδο της καραντίνας, γεγονός που της δίνει άλλη βαρύτητα, υπό την Αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Ξεκίνησε το Δεκέμβριο του 2020 και διήρκησε, με δύο παρατάσεις που δόθηκαν ενδιάμεσα, μέχρι και τις 31 Οκτωβρίου αποτελώντας τη μεγαλύτερη σε διάρκεια περιοδική έκθεση της ΔΠΑ. Σε αυτό το σημείο αξίζει να τονιστεί ότι, μέσα σε μια δύσκολη σε παγκόσμιο επίπεδο περίοδο που έπληξε πολλούς οργανισμούς και ειδικά τους φορείς πολιτισμού, η ΔΠΑ κατάφερε να συνεχίσει με συνέπεια το έργο της και με σεβασμό προς το κοινό των πολιτών της, τηρώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα βάση πρωτοκόλλων. Στην προσπάθεια αυτή αδιαμφισβήτητα, βοήθησαν οι νέες τεχνολογίες οι οποίες διευκόλυναν το έργο της πινακοθήκης, καθιστώντας εφικτή τη λειτουργία της και την επικοινωνία της με το κοινό μέσα από την ψηφιακή της παρουσία. Για την ακρίβεια, στην αρχή η έκθεση λειτουργούσε μόνο διαδικτυακά, μέσω εικονικής περιήγησης που δημιούργησε η ηλεκτρονική εφαρμογή onePlusDESIGN. Για ακόμη μια φορά, κάτω από τις ειδικές συνθήκες της απομόνωσης, οι ψηφιακές πλατφόρμες δεν άφησαν περιθώριο αποκοπής του κοινού από τις τέχνες και τον πολιτισμό και τις τέχνες.

Στις 25 Μαΐου, η πινακοθήκη άνοιξε ξανά και υποδέχθηκε το κοινό της με την περιοδική έκθεση “ Μνήμη Κ. Χατζόπουλου ” τηρώντας πάντα τους ισχύοντες υγειονομικούς κανονισμούς. Μια έκθεση φόρος τιμής για τον πολυσχιδή νομικό, λογοτέχνη, πεζογράφο, και ποιητή Κωνσταντίνο Χατζόπουλο μια ισχυρή πνευματική προσωπικότητα του τόπου, η οποία κάλυπτε τους σταθμούς της προσωπικής και συγγραφικής του πορείας. Η διάρθρωση της έκθεσης έγινε με συλλογική δουλειά με πολλά από τα αντικείμενα να είναι προσωρινή προσφορά ντόπιων κατοίκων και συνεργατών. Τη φιλολογική επιμέλεια των κειμένων είχε η Σπυριδούλα Πυρπύλη, Φιλολόγος- δρ.Μουσειολόγος ενώ, υπεύθυνη για τις φωτογραφίες ήταν η Μαρία Στεφώση. Η έκθεση περιλάμβανε πορτρέτα που φιλοτέχνησε η Φιλανδή ζωγράφος σύζυγος του Sunny- Haggman- Χατζοπούλου,

ο χαρακτήρας Γιάννης Λουκάς, ο ζωγράφος Δημήτρης Παπατρέχας και πολλοί άλλοι. Περιείχε έργα από το Εθνικό Ιστορικό και Λογοτεχνικό Αρχείο ΕΛΙΑ - Αρχείο Κ. Χατζόπουλου, πρωτοσέλιδες εφημερίδες της εποχής που δόθηκαν από τον Φιλολογικό και Λογοτεχνικό Όμιλο Αγρινίου και την πρόεδρο του Κική Μαραγιάννη και τον Γιάννη Βλασσόπουλο. Επιπλέον, οι συλλεκτικές εκδόσεις που παραχώρησαν : η τοπική Βιβλιοθήκη Ανδρέα Τσιχριτζή και οι κάτοικοι της πόλης Βασίλειος Σολωμός, Χρήστος Μαγκλίνης, Χαράλαμπος Κουθούρης, Μαίρη Χρυσικοπούλου και Βαρβάρα Μικέλη και ποιήματα εμπλούτισαν το αρχαιακό υλικό της έκθεσης. Ακόμη, προσωπικά αντικείμενα μέσα σε γυάλινες προθήκες, που παραχώρησαν οι απόγονοι της οικογένειάς του, Σοφία Λαχανά – Πατρώνη, Αλεξάνδρα Λαχανά και Μαργαρίτα Παπαστάμου – Μπέλλια, αποτελούν σπάνια ντοκουμέντα της εποχής. Παραδείγματος χάρη, το βιβλίο του ανοιγμένο στην σελίδα με την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Αγρινίου που πριν από 90 χρόνια έδωσε το όνομα του συγγραφέα σε μια από τις πλατείες της πόλης του Αγρινίου , ‘‘ Κώστα Χατζοπούλου’’ . Ένα από τα σημαντικότερα όμως, εκθέματα ήταν η μαρμάρινη προτομή του Κώστα Χατζόπουλου που έχει σμιλευτεί το 1956 από τον γλύπτη Κλέαρχο Λουκόπουλο¹¹⁴. Η προτομή παρουσιάστηκε για πρώτη φορά, ύστερα από 60 περίπου χρόνια στο κοινό του Αγρινίου. ¹¹⁵ Υπήρξε η πληρέστερη συλλογή για τη ζωή και το έργο του Κ. Χατζόπουλου. Επίσης, αξίζει να αναφερθεί ότι η έκθεση συγκαταλέγεται ανάμεσα στις ‘‘ 10 + 4 εκθέσεις – αριστουργήματα στις πόλεις της Ελλάδος που αξίζει να επισκεφθεί κάποιος ‘‘ σύμφωνα με το έγκυρα ενημερωμένο για τα πολιτιστικά δρώμενα, αθηναϊκό site el.culture.gr .¹¹⁶ Η περιοδική έκθεση παρουσιάστηκε, επίσης στο Δημοτικό Σχολείο στο χωριό Χαλκιάπουλο, τον τόπο καταγωγής του συγγραφέα στις 12 Αυγούστου.¹¹⁷

Την έκθεση επισκέφθηκαν, την παραμονή της λήξης της, σαράντα μαθητές του 4^{ου} Λυκείου μαζί με τους καθηγητές τους. Η εκπαιδευτική επίσκεψη, περιλάμβανε αναλυτική ξενάγηση στους εκθεσιακούς χώρους με τους μαθητές να θέτουν καίρια ερωτήματα για το βίο και το έργο του ποιητή. Ακολούθησε ομιλία των δύο καθηγητών για << Το λογοτεχνικό έργο του Κ. Χατζόπουλου >> και τις << Πολιτικές και κοινωνικές ιδέες του Κ. Χατζόπουλου >> . Τέλος, έγινε απαγγελία ποιημάτων του ποιητή από τις μαθήτριες και τον καθηγητή του σχολείου. Απαγγέλθηκαν το <<Φθινόπωρο>> με παράλληλη ακρόαση του ομώνυμου τραγουδιού του Μίκη Θεοδωράκη. Το <<Ήρθες>> υπό τη μουσική υπόκρουση της ερμηνείας και της μουσικής σύνθεσης Αγρινιωτών καλλιτεχνών και το <<Ας τη βάρκα>>. Μια πλήρως οργανωμένη επίσκεψη από τη ΔΠΑ, η οποία συνδυάζοντας την εκπαίδευση με την ψυχαγωγία χάρισε μια ολιστική βιωματική εμπειρία σε μαθητές και καθηγητές.¹¹⁸

¹¹⁴ Βλ. Γιακουμάκη ‘‘κ.ά’’, (1998), σελ.433- 435

¹¹⁵ Βλ. Καρακώστας, (2021)

¹¹⁶ Βλ. Παρρή, (2021)

¹¹⁷ Βλ. Καρακώστας, (2023)

¹¹⁸ Βλ. Δρέλλιας, (2021), χ.σελ.

Την έκθεση “ Μνήμη Κ. Χατζόπουλου” τίμησε, επίσης, με την παρουσία της η Πρόεδρος της Δημοκρατίας τον Ιούνιο του 2021, εν όψει των διακοσίων χρόνων από την απελευθέρωση του Αγρινίου στις 11 Ιουνίου 1821, αποτελώντας ένα σημαντικό γεγονός τόσο για την ΔΠΑ όσο και για την πόλη. Η ΠΔ. Κατερίνα Σακελλαροπούλου επισκέφθηκε ιδιωτικώς την πινακοθήκη και ξεναγήθηκε από τον καλλιτεχνικό διευθυντή Χρήστο Γαρουφαλή . Με την ολοκλήρωση της ξενάγησης της, κατέγραψε τις εντυπώσεις τις στο τηρούμενο βιβλίο επισκεπτών.¹¹⁹

Συνεπώς, παρά τις δυσκολίες που επέφερε ο Covid-19, η ΔΠΑ κινητοποιήθηκε και αξιοποιώντας όλα τα σύγχρονα μέσα και εργαλεία κατάφερε να παραμείνει δραστήρια και εξωστρεφής και να επιτελέσει ένα ακόμη δημιουργικό έργο. Έφερε εις πέρας ένα απαιτητικό εγχείρημα, τιμώντας τον λόγιο Αγρινιώτη Κωνσταντίνο Χατζόπουλο, και αναδεικνύοντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τη σημαντική πολιτιστική κληρονομιά που άφησε στην πόλη μέσα από το πολυδιάστατο έργο του. Με αυτό τον τρόπο, συνεισέφερε στην ενσωμάτωση και στην αδιάκοπη τριβή της κοινότητας με τα πολιτιστικά δρώμενα ανταποκρινόμενη στις ανάγκες της.

¹¹⁹ Βλ. “Η Κατερίνα Σακελλαροπούλου επισκέφθηκε την έκθεση <<Μνήμη Κ. Χατζόπουλου>>”, (2021)

3.5 “ Η μνήμη της αφής ” του Γιάννη Μόραλη : Επετειακή έκθεση για το κλείσιμο των 10 χρόνων λειτουργίας της Δημοτικής Πινακοθήκης Αγρινίου σε συνεργασία με την Εταιρεία Μελέτης, Έρευνας και Προβολής της Νεοελληνικής Τέχνης - Εργαστήριο Γιάννης Μόραλης

Η ΔΠΑ στα πλαίσια των επετειακών της εκδηλώσεων για τα 10 χρόνια πορείας της συνδιοργανώνει την περιοδική έκθεση “ Η μνήμη της αφής ” του Γ. Μόραλη με την Εταιρεία Μελέτης, Έρευνας και Προβολής της Νεοελληνικής Τέχνης – Εργαστήριο Γιάννης Μόραλης και το Δήμο Αγρινίου. Η έκθεση εγκαινιάστηκε κοντά στην περίοδο των Χριστουγέννων, όπως συνηθίζει η ΔΠΑ, στις 16 Δεκεμβρίου του 2022 και έχει διάρκεια μέχρι 26 Μαρτίου 2023. Είναι αφιερωμένη στην γυναικεία παρουσία, μια θεματική που ενδιέφερε ιδιαίτερα τον καλλιτέχνη και η οποία χαρακτήριζε το σύνολο του καλλιτεχνικού του έργου. Ο Γ. Μόραλης υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους εικαστικούς δημιουργούς του 20ου αιώνα– ζωγράφος, γλύπτης, χαράκτης, σκηνογράφος- που επηρέασε καθοριστικά τη μεταπολεμική τέχνη στην Ελλάδα. Η διάρθρωση της έκθεσης είναι χρονολογική, από τα πρώιμα γυναικεία πορτραίτα, στη γεωμετρική αφαίρεση και σε δημιουργίες ως τα τελευταία έτη της ζωής του δημιουργού, δίνοντας τη δυνατότητα στο κοινό να παρακολουθήσει την πορεία της καλλιτεχνικής γραφής του. Παρουσιάζονται ζωγραφικά έργα, σχέδια και χαρακτηριστικά, κεραμικά και γλυπτά δημιουργήματα του καλλιτέχνη από όλες τις περιόδους της δημιουργίας του που απεικονίζουν κυρίως γυναίκες, συνιστώντας μια έρευνα ζωής του καλλιτέχνη πάνω στη μελέτη της γυναικείας μορφής αλλά και του έρωτα, της αθωότητας και της ωριμότητας. Εκτίθενται, επίσης, εικονογραφήσεις εκδόσεων και δίσκων, κυρίως στα σχέδια και τις μελέτες από το πρωταρχικό υλικό που κράταγε στα τετράδια του για τη δημιουργία των τελικών του έργων. Μεταξύ άλλων, ορισμένα από τα έργα του δημιουργού που εκτίθενται στην έκθεση συνυπάρχουν τα << Μελέτη στο επιθαλάμιο >> (1953) και << Στις πορτοκαλιές >> (1983).¹²⁰ Καίρια θέση στην όλη έκθεση καταλαμβάνει το προσωπικό εργαστήρι του δημιουργού στην τελευταία αίθουσα της πινακοθήκης χαρίζοντας μια έντονα βιωματική διάσταση στην εμπειρία του επισκέπτη με το πέρας της περιήγησης του μέσα στην έκθεση. Το εργαστήριο πλαισιώνεται από προσωπικά του αντικείμενα, το ζωγραφικό του καμβά, την εργαστηριακή ποδιά, τα πινέλα του και λοιπά σύνεργα ζωγραφικής, τα προσχέδια και τις μελέτες του και τα χρωματικά του δοκίμια. Τα έργα και το αρχειακό υλικό της έκθεσης ανήκουν κατά κύριο λόγο στην οικογένεια Μόραλη, με τρία εκ των οποίων έργα να αποτελούν δωρεά του υιού του καλλιτέχνη Κωνσταντίνο Μόραλη. Αξίζει να σημειωθεί ότι, αρκετά από τα έργα που παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση εκτίθενται για πρώτη φορά στο ευρύ κοινό συνιστώντας ένα πρωτότυπο υλικό, ικανό να αποτελέσει τη βάση περαιτέρω ερευνητικών προσεγγίσεων. Μέσα στο σύνολο των έργων συμπεριλαμβάνονται έργα από τη συλλογή Σωτήρης

¹²⁰ Βλ. Μαργιάννη, (2023)

Φέλιος , έργα του οποίου υπάρχουν και στη μόνιμη συλλογή της ΔΠΑ και με τον οποίο ο φορέας διατηρεί σχέσεις συνεργασίας, καθώς και άλλων ιδιωτικών συλλογών. Στην είσοδο της πινακοθήκης υπήρχε πωλητήριο και οπτικοακουστικό υλικό που αναπαριστά συνεχόμενα ένα ολιγόλεπτο βίντεο προς τιμήν του Γ. Μόραλη. Βασικός χορηγός της έκθεσης είναι η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος και το Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας.

¹²¹ Η έκθεση υλοποιήθηκε υπό συνθήκες συνεργασίας. Η επιμέλεια της έκθεσης έγινε από τη Νίκη Δάφνη, τον Τάσο Κουτσουνή και το Χρήστο Γαρουφαλή, ο μουσειογραφικός σχεδιασμός από τον Σπύρο Νάσαινα και ο συντονισμός από τη Χριστίνα Μόραλη και τον Χρήστο Γαρουφαλή. Σύμφωνα με τον καλλιτεχνικό διευθυντή η έκθεση είναι από τις μεγαλύτερες σε επισκεψιμότητα που έχει παρατηρηθεί μέχρι στιγμής στη ΔΠΑ, με τους επισκέπτες να ανέρχονται στους 3.000 και τον ίδιο να εκτιμά ότι θα προστεθούν πολλοί ακόμη.¹²²

¹²¹ Βλ. “ Εγκαινιάστηκε η έκθεση με έργα του Γιάννη Μόραλη στο Αγρίνιο”, (2023)

¹²² Βλ. “ Αγρίνιο: Μέχρι τις 26 Μαρτίου η έκθεση << Γιάννης Μόραλης – Η μνήμη της αφής >> ”, (2023)

4. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ ΧΡΗΣΤΟ ΓΑΡΟΥΦΑΛΗ

Εικόνα 1 Ο ζωγράφος Χρήστος Γαρουφαλής στο εργαστήριο του (πηγή : <https://www.agrinioimes.gr/xristos-garoufalas-agrinioimes-gr-psychografima-einai-erqa-mou/>)

1. Τι σημαίνει για εσάς η ΔΠΑ;

ΔΠΑ για μένα σημαίνει την «παρανοϊκή» ιδέα η οποία συνιστά υπέρβαση. Μια υγιή «τρέλα» εν μέσω κρίσης, που φιλοδοξεί να αποτελέσει αντίδοτο στην αισθητική ασχήμια που μας κατακλύζει. Τόσο απλό στα λόγια μα τόσο δύσκολο στη πράξη...

2. Ποιες ήταν οι σκέψεις σας, τα συναισθήματά σας όταν μπήκατε για πρώτη φορά στο ιστορικό αυτό κτίριο;

Η πρόσκληση πριν 10 χρόνια, να αναλάβω τη καλλιτεχνική διεύθυνση της Δημοτικής Πινακοθήκης της πόλης που γεννήθηκα και μεγάλωσα ήταν ταυτόχρονα πρόκληση για μένα. Με ποιον τρόπο δηλαδή, το κτίριο αυτό που υπήρξε η καρδιά της ανθηρής οικονομίας μιας άλλης εποχής για όλο τον νομό, θα μπορούσε να μετατραπεί σε ψυχή και πνεύμονα πολιτισμού για τον σύγχρονο Αγρινιώτη. Ένα μακροπρόθεσμο στόχο που ήταν όνειρο δεκαετιών αλλά απαιτούσε υπομονή και επιμονή για τη πραγμάτωσή του.

3. Πείτε μας λίγα λόγια για το εικαστικό σας έργο.

Έχει ήδη γραφτεί ότι πρόθεση της ζωγραφικής μου είναι να υποδηλώσει, συμπυκνωμένη σε σύμβολα, την ελληνική παράδοση, το ήθος και τις αξίες μιας εποχής που χάνεται ή που έχει ήδη χαθεί. Ο σύγχρονος τρόπος ζωής σαφώς έχει προσφέρει ευκολίες στον άνθρωπο αλλά έχει εξαφανίσει κάποιες αξίες. Υπήρχε μια αρχοντιά στη φτώχεια εκείνων των χρόνων. Αυτές τις αξίες και το ήθος νοσταλγώ και αυτά προσπαθώ να αφυπνίσω, για όσους ακόμη ενδιαφέρονται.

4. Έχετε λάβει κάποιο ιδιαίτερα όμορφο σχόλιο από επισκέπτη της Πινακοθήκης που σας χαροποίησε;

Καλοδεχούμενα όλα τα σχόλια των επισκεπτών, γραπτά ή προφορικά, αρκεί να γίνονται καλοπροαίρετα. Αυτά όμως που μου δίνουν κουράγιο και ικανοποίηση ότι «κάτι καλό γίνεται» είναι αυτά που έχουν γραφτεί τόσο από ανώνυμους επισκέπτες ανά την Ελλάδα όσο και ξεχωριστά πνευματικά αναστήματα, όπως ο αείμνηστος Π. Τέτσης που σημείωνε: «...Η ΔΠΑ είναι ιδανική αφορμή διέγερσης του εν υπνώσει κοινού της περιφέρειας».

5. Ποια από τις εκθέσεις που έχουν παρουσιασθεί μέχρι σήμερα παρατηρήσατε πως αγκαλιάστηκε περισσότερο από το κοινό;

Αν και το κοινό δεν είναι ομοιογενές, θα έλεγα μάλλον ετερόκλητο, στατιστικά υπήρξαν εκθέσεις που η συμμετοχή μικρών ηλικιών ήταν εντυπωσιακή. Πάντοτε οι ομαδικές εκθέσεις αποτελούν μια καλή αφορμή για συμμετοχή μεγάλης γκάμας επισκεπτών. Οι εκθέσεις μας όμως καλλιτεχνών κύρους γνωστών πανελληνίως των οποίων έργα, δύσκολα έχει την ευκαιρία να απολαύσει το κοινό της περιφέρειας, λογικό είναι να έχουν την μεγαλύτερη αποδοχή από φιλότεχνους διαφόρων ηλικιών και μάλιστα με επισκέψεις επαναλαμβανόμενες!

6. Το εισιτήριο της ΔΠΑ είναι δωρεάν. Πιστεύετε ότι η τέχνη πρέπει να παρέχεται ελεύθερα στο κοινό;

Η δωρεάν είσοδος στη ΔΠΑ, σε εποχές μάλιστα οικονομικής κρίσης, είναι συνειδητή επιλογή της δημοτικής αρχής και αποτελεί σημαντική προσφορά πολιτισμού. Δεν θεωρώ ότι η τέχνη ενδιαφέρει τους πάντες, ούτε επιβάλλεται, πιστεύω όμως ότι, ως αγαθό που συνιστά παιδεία, οφείλει να παρέχεται ελεύθερα σε όσους επιθυμούν τη συμμετοχή τους σ' αυτήν.

7. Τι σημαίνει για εσάς πολιτισμός;

Τον πολιτισμό ενός τόπου δεν τον ορίζουν μόνον τα έργα τέχνης και τα μουσεία, εάν αυτά δεν έχουν ζωντανή και αμφίδρομη σχέση με τον θεατή. Πολιτισμός είναι η

αισθητική των ανθρώπων ενός τόπου που αποδεικνύεται κυρίως στη καθημερινότητά τους. Η παιδεία μας είναι η βάση αλλά ταυτόχρονα και η απόδειξη του πολιτισμού μας.

8. Η έννοια της συμμετοχικότητας στα μουσεία ή γενικότερα στους χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος θεωρείτε ότι θα μπορούσε να συμβάλει στην άμεση σχέση κοινού και πολιτιστικών αγαθών;

Η Δημοτική Πινακοθήκη δεν είναι τα ντουβάρια αλλά τα έργα που ανασαίνουν από τη σχέση τους με τους καλλιτέχνες, τους φιλότεχνους και κυρίως τα παιδιά. Η συμμετοχή τόσων ανθρώπων -άμεση και έμμεση- στα δρώμενα της ΔΠΑ σίγουρα συμβάλει στο ουσιαστικό νόημα που είναι η επικοινωνία του καθενός μας με το υψηλό της νόημα. Γι' αυτό και κατά τη γνώμη μου η λειτουργία της ΔΠΑ αποτελεί «επένδυση» στον ίδιο τον άνθρωπο, διότι η ίδια η τέχνη απευθύνεται στον άνθρωπο.

9. Ως ζωγράφος, ποιο σημείο της πόλης θα θέλατε να απεικονίσετε σε πίνακα σας κρατώντας το αναλλοίωτο στη μνήμη σας και στη συλλογική μνήμη του τόπου;

Δυστυχώς, είναι ελάχιστα τοπόσημα της πόλης μας που παραμένουν αναλλοίωτα θυμίζοντας το Αγρίνιο των παιδικών μου χρόνων, μια πόλη που δεν υπάρχει πια παρά μόνο στη μνήμη μας και τα καρτ-ποστάλ... Προ ετών μου έγινε πρόταση από έναν συλλέκτη να φιλοτεχνήσω ένα έργο που θα αφυπνίσει τη μνήμη των συμπολιτών μου. Επέλεξα λοιπόν το κτίριο του Αρχαιολογικού Μουσείου, δωρεά των ευεργετών Αφών Παπαστράτου, έναν πίνακα που σηματοδοτεί την τοπική μας ιστορία και τους άξιους ανθρώπους της πόλης μας συνδέοντας ταυτόχρονα το παρόν με το παρελθόν.

(Ο πίνακας παρουσιάζεται στη συνέχεια στο παράρτημα Α με το φωτογραφικό υλικό).

10. Τι θα θέλατε να δείτε να αλλάζει προς το καλύτερο στο σύγχρονο Αγρίνιο;

Ο δικός μου κόσμος κατοικεί σε ένα μη-σύγχρονο Αγρίνιο.! Μια πόλη με πολλές γειτονιές, λιγότερους θορύβους, περισσότερο χρώμα που θα δίνει αισιοδοξία και θα γίνεται παράθυρο στο φως... Μ' αυτές τις συνθήκες μεγάλωσα, αυτές με διαμόρφωσαν και παρά τις δυσκολίες, σ' αυτές τις εικόνες ανατρέχω... Και αν αυτή η πόλη σήμερα είναι ουτοπία, θα ήθελα στο σύγχρονο Αγρίνιο τουλάχιστον οι κάτοικοί της να παραμένουν «άνθρωποι» που κουβαλούν μέσα τους στοιχεία πολιτισμού που ανέφερα και πιο πριν...

<< Η λειτουργία της ΔΠΑ αποτελεί <<επένδυση>> στον ίδιο τον άνθρωπο, διότι η ίδια η τέχνη απευθύνεται στον άνθρωπο >>.

5. Συμπεράσματα – Προτάσεις

Σύμφωνα με όσα παρουσιάστηκαν παραπάνω, η ΔΠΑ αποτελεί μια περιφερειακή πινακοθήκη σύγχρονης τέχνης. Προσπαθεί να εδραιωθεί στον αστικό ιστό και να συμβάλλει με το δικό της τρόπο στον εκσυγχρονισμό και στην ανάδειξη του πολιτισμικού αρχικά και μετέπειτα πολιτιστικού γίνεσθαι του τόπου. Το έργο της επικεντρώνεται στην τοπική κοινωνία, ωστόσο, η πορεία της μέχρι στιγμής έχει δείξει ότι έχει απήχηση και σε εγχώριο επίπεδο. Σε πρώτο στάδιο, στόχος της είναι να φέρει το τοπικό κοινό της πόλης σε μια ουσιαστική επαφή με την τέχνη έχοντας ως κύριο γνώμονα τη διάπλαση παιδείας που η ίδια προσφέρει. Επιχειρεί να αποτελέσει κιβωτό καλλιτεχνικής έκφρασης όπου ενήλικες και ανήλικες, έχοντας ως μέσο κινητοποίησης τα έργα τέχνης, έχουν την ευχέρεια να ξεδιπλώσουν τη δημιουργική τους διάθεση και κλήση με σκοπό την πνευματική και αισθητική τους καλλιέργειας. Με βάσει τους κανονισμούς και τους στόχους που έχει ως δημοτική πινακοθήκη αλλά και τα καλλιτεχνικά κριτήρια που θέτει ο διευθυντής της οργανώνει και εμπλουτίζει τη μόνιμη συλλογή της και διοργανώνει και συνδιοργανώνει τις περιοδικές της εκθέσεις. Στη μόνιμη συλλογή της έχει συγκεντρώσει ένα πολυάριθμο και πολυδιάστατο όγκο σύγχρονων έργων καλύπτοντας μια ευρεία χρονολογικά περίοδο της ιστορίας της τέχνης, κυρίως από το β' μισό του 20^{ου} αιώνα και μετά. Από την άλλη, οι περιοδικές της εκθέσεις κατηγοριοποιούνται σε αυτές που περιλαμβάνουν τα έργα της μόνιμης έκθεσης, συλλογές έργων τέχνης, στις μονογραφικές αφιερωμένες στο έργο ενός καλλιτέχνη και σε αυτές που υλοποιεί σε συνεργασία με άλλους φορείς. Από τα έργα της μόνιμης συλλογής μέχρι και τις περιοδικές εκθέσεις, διαφαίνεται ότι η ΔΠΑ επιλέγει αξιολογικά τους καλλιτέχνες με τους οποίους θα συνεργαστεί με αποτέλεσμα να φιλοξενεί στους χώρους της έργα σημαντικού, από το αναμενόμενο σε σχέση με άλλες πινακοθήκες, αριθμού γυναικών καλλιτεχνών αλλά και μεγάλης κλίμακας ηλικιακών ομάδων. Όσον αφορά το κοινό της πινακοθήκης, προκύπτει ότι προσελκύει πιο πολύ το νεανικό, παιδιά από την πρωτοβάθμια μέχρι και την τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπως παρατηρεί και ο καλλιτεχνικός διευθυντής, χωρίς όμως να αποκλείεται και η εξίσου ένθερμη συμμετοχή ομάδων ενηλίκων. Πρόκειται για μια πινακοθήκη με εξωστρεφή χαρακτήρα και με συνεργατικό πνεύμα, γεγονός που το φανερώνουν οι εκπαιδευτικές δράσεις, ξεναγήσεις και η συνεργασία της με άλλους συλλογικούς φορείς αλλά και ιδιώτες. Τον εξωστρεφή της χαρακτήρα τονίζει επίσης, η επιλογή της να έχει ελεύθερη είσοδο δείχνοντας έτσι, την πρόθεση να προσεγγίσει όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος των πολιτών της επαρχιακής πόλης επιθυμώντας να καλλιεργήσει μια οικεία σχέση μαζί τους και μεταξύ αυτών με την τέχνη. Επιπλέον, τη σχέση αλληλεπίδρασης του κοινού εντός και εκτός περιφέρειας με την τέχνη, αναπτύσσει και μέσα από τα κοινωνικά

δίκτυα. Η αξιολόγηση πορείας της ΔΠΑ δεν αποτελεί ένα αυθαίρετο συμπέρασμα, καθώς την τεκμηριώνουν σχετικά δημοσιεύματα άρθρων του τοπικού και εγχώριου τύπου και διαδικτυακών ιστοσελίδων. Συνοψίζοντας, η ΔΠΑ είναι ένα άξιο παρατήρησης παράδειγμα μιας ενεργούς και δραστήριας πινακοθήκης της ελληνικής περιφέρειας που φαίνεται να έχει σημαντικές και καλές προοπτικές για περαιτέρω ανάδειξη και ευρύτερη προβολή στο μέλλον.

Σε αυτό το σημείο, θα παρατεθούν ορισμένες τέτοιες προτάσεις. Μια πρώτη πρόταση είναι ότι, θα μπορούσε να δημιουργήσει ένα σύλλογο << Φίλοι της Δημοτικής Πινακοθήκης Αγρινίου>>. Αυτό θα ήταν αρκετά ωφέλιμο για τη ΔΠΑ γιατί, πρωτίστως, θα διευρύνει τη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας, η οποία νομιμοποιεί και υποστηρίζει το λόγο ύπαρξης των τοπικών πινακοθηκών.¹²³ Παράλληλα, θα αποτελέσει ένα κοινό τόπο συνάντησης των μελών της, μέσα στον οποίο θα μπορούν να έχουν ενεργό ρόλο στα πολιτιστικά δρώμενα του Αγρινίου, να συνδιαλέγονται, να ανταλλάσσουν απόψεις περί τέχνης και πολιτισμού και να παράγουν ιδέες και έργο προς όφελος του κοινού καλού της πόλης. Η ίδρυση ενός τέτοιου θεσμού θα είναι ικανή να ενισχύσει υλικά αλλά και να υποστηρίξει έμπρακτα το συνολικό της έργο με τη διενέργεια πνευματικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων υπό το πνεύμα της ομαδικής συνεργασίας. Μια δεύτερη πρόταση, στα πλαίσια εμπλουτισμού των εκπαιδευτικών της δράσεων εξωστρέφειας, είναι η ανάπτυξη συνεργασίας της με τοπικούς πολιτισμικούς φορείς. Παραδείγματος χάριν, θα μπορούσε να συνεργαστεί με το ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου που βρίσκεται ακριβώς δίπλα της και να εκθέσει στους χώρους του έργα τέχνης, να διοργανώσει μια έκθεση φωτογραφίας εκεί, να γίνει προβολή του ντοκυμαντέρ του Κώστα Τσόκλη << Εσύ, ο τελευταίος λεπρός >> κ.ά. Αυτό θα ήταν μια διαφορετική προβολή έκθεσης των έργων σε έναν άλλο χώρο, εκτός της μόνιμης στέγασής τους, προσφέροντας μια ξεχωριστή ερμηνευτική οπτική στον κόσμο. Επίσης, θα μπορούσε να γίνει και το αντίστροφο, δηλαδή να φιλοξενηθεί μια θεατρική παράσταση στους χώρους της πινακοθήκης. Με αυτές τις μεθόδους θα επιτευχθεί μια σύζευξη των τεχνών που θα αναζωογονήσει τον πολιτισμό της πόλης και θα προσελκύσουν και διαφορετικά είδη κοινού. Αντίστοιχοι φορείς με τους οποίους θα μπορούσε να συμπράξει η ΔΠΑ για την έκθεση έργων στους χώρους τους αλλά και τη συνδιοργάνωση πολιτιστικών δράσεων είναι με τη ΓΕΑ, τις Καπναποθήκες Παπαστράτου, τη Γλυπτοθήκη Καπράλου και τη Δημοτική Βιβλιοθήκη. Πιο συγκεκριμένα, στις Καπναποθήκες Παπαστράτου να γίνει μια επανέκθεση της φωτογραφικής συλλογής του Χρίστου Σιμάτου << Πορεία στο φως και στον χρόνο>>, στις καπναποθήκες όπου γεννήθηκε το θέμα της, σε συνδυασμό με μια βιωματική περιήγηση και ξενάγηση του κοινού στο ιστορικό μνημείο της πόλης. Την τελευταία δεκαετία η παρουσίαση της σύγχρονης τέχνης σε ιστορικούς χώρους έχει ισχυρό αποτύπωμα. Στις περιπτώσεις εκθέσεων σύγχρονης τέχνης σε ιστορικούς χώρους, οι καλλιτέχνες επιλέγουν να παρουσιάσουν τα έργα τους σε ένα περιβάλλον νοσηματοδοτημένο και ερμηνευτικά φορτισμένο από τα χαρακτηριστικά του τόπου που τα φιλοξενεί ή και από τα εκθέματα του, στοχεύοντας να ανοίξουν μια δημιουργική συνομιλία ανάμεσα στην ιστορική αφήγηση και τη νεότερη εμπειρία. Η νεότερη τέχνη προσλαμβάνεται από τους θεατές σε συνάρτηση με το περιβάλλον και

¹²³ Βλ. Αυγούστη, (2018), σελ. 61

μέσα από αναγνώσεις, ερμηνείες και συσχετισμούς που επιχειρεί.¹²⁴ Έτσι, θα επιτευχθεί και η μεγαλύτερη προβολή του κτιρίου, αποδίδοντας την ιστορική και πολιτιστική του αξία μέσω της φωτογραφικής τεκμηρίωσης και οι φωτογραφίες θα εμπεριέχονται σε ένα άρτια δομημένο νοηματικό πλαίσιο. Με τη Γλυπτοθήκη Καπράλου θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μια έκθεση με τα γλυπτά του ντόπιου καλλιτέχνη και τα γλυπτά που διαθέτει στη συλλογή της η πινακοθήκη δημιουργώντας ένα διάλογο μεταξύ τους. Με τη Δημοτική Βιβλιοθήκη, από την άλλη, να υλοποιήσουν μαζί μια ημερίδα ή ομιλία σχετικά με την Ιστορία της Σύγχρονη Τέχνης ή τη Συμβολή της Τέχνης στη Διάπλαση της Παιδείας και της Προαγωγής του Πολιτισμού κ.ά, με τη χρήση των κατάλληλων βιβλιογραφικών πηγών, των έντυπων και των ψηφιακών τεκμηρίων ποικίλης ύλης που διαθέτει η βιβλιοθήκη. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα, την ανάδειξη τόσο της ίδιας της πινακοθήκης όσο και των άλλων φορέων πολιτισμού επιφέροντας πολιτισμική και κοινωνική ανάπτυξη στην πόλη. Μια τρίτη πρόταση, είναι ο εμπλουτισμός της ιστοσελίδας της ΔΠΑ. Να ενσωματώσει διαδικτυακές δράσεις, παιχνίδια με βάσει τα εκθέματα της μόνιμης συλλογής, να προσθέσει και την αγγλική γλώσσα, πράγμα πολύ σημαντικό για τη διευκόλυνση της πρόσβασης και της λήψης πληροφοριών και σε μεγαλύτερο εύρος κοινού. Επιπλέον, να δημιουργήσει μια ακόμη καρτέλα για τις συνεργασίες της, να κατηγοριοποιήσει τα έργα της μόνιμης συλλογής στο είδος που ανήκει το καθένα. Πρακτικά, για να γίνει πιο διαδραστική μπορεί σε συνεργασία με τους καλλιτέχνες να φτιάξει ολιγόλεπτα βιντεάκια που οι δημιουργοί θα λένε λίγα λόγια για το έργο τους, ένα ιδιαίτερο εγχείρημα που έχει κάνει και η πινακοθήκη Αβέρωφ με τίτλο << Οι καλλιτέχνες μιλούν >>¹²⁵ αλλά και η Δημοτική Πινακοθήκη Ηρακλείου¹²⁶ στην ενότητα συνεντεύξεις με το τίτλο << Το κελί των του καλλιτέχνη >>. Μια τέταρτη πρόταση για να γίνει προσβάσιμη και σε άτομα με δυσλειτουργική σωματική κίνηση είναι να με τη χρήση πολυαισθητηριακών πολυμέσων να δώσουν τη δυνατότητα στους χρήστες αυτής της κατηγορίας να οικειοποιηθούν τα εκθέματα στα πλαίσια συμπερίληψης στην εμπειρία της τέχνης. Από παράδειγμα ενός τέτοιου εγχειρήματος, αποτελεί η πινακοθήκη Γ.Ι Κατσίγρα της Λάρισας η οποία σε συνεργασία με την εταιρεία σχεδιασμού ειδικών προγραμμάτων, με κύριο γνώμονα τη συμπερίληψη, στη σύγχρονη και τη μοντέρνα τέχνη offstream¹²⁷ υλοποίησαν ένα πρόγραμμα Συμπερίληψης στην εμπειρία της Τέχνης με τίτλο << Εξερευνώντας τις Αθέατες Πλευρές της Συλλογής Γ.Ι Κατσίγρα >> αποσκοπώντας στο να διευρύνει την εμπειρία της επαφής με την τέχνη και σε άτομα με οπτική αναπηρία μέσω των αισθήσεων της αφής και της ακοής.¹²⁸

¹²⁴ Βλ. Κανελλοπούλου, (2022)

¹²⁵ Βλ. <https://www.averoffmuseum.gr/oi-kallitehnes-miloun>

¹²⁶ Βλ. <https://heraklionartgallery.gr/interview/>

¹²⁷ Βλ. <https://offstream.org/>

¹²⁸ Βλ.

<https://www.katsigrasmuseum.gr/%CE%BD%CE%AD%CE%B1/%CE%BF%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BD%CF%89%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B5%CF%83-%CE%BE%CE%B5%CE%BD%CE%B1%CE%B3%CE%B7%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%83-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%BA%CE%B5%CF%85%CE%AE-14-%CE%BF%CE%BA/>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

Ανδρικόπουλος, Ε. (2010). Η Αρχιτεκτονική και η Πολεοδομία του Μεσοπολέμου στην Πόλη του Αγρινίου. χ.τ. Εκδόσεις Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας.

Βαρβιτσιώτης, Ι. (2008). Αναζητώντας την τέχνη, Περιφερειακές Πινακοθήκες. Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Μέλισσα.

Βασιλογιαννακόπουλος, Α. (2007). Χώροι πολιτισμού και αστικό τοπίο, Ανάπτυξη και οικονομική προοπτική. *Τετράδια Πολιτισμού, Μεγεθυύνσεις Τα Οικονομικά του Πολιτισμού*, (τ. 1).

Βατόπουλος, Ν. (2018, 29 Δεκεμβρίου). Σκιές και φως στον <<Παπαστράτο>> στο Αγρίνιο. *Καθημερινή*, σελ. 15.

Γιακουμάκη (1997, 1998, 1999, 2000). ''Λεξικό Ελλήνων Καλλιτεχνών ΖΩΓΡΑΦΟΙ – ΓΛΥΠΤΕΣ – ΧΑΡΑΚΤΕΣ, 160ς – 200ς αιώνας''. Β. Λ. Παπαϊωάννου και Δ. Κομίνη – Διαλέτη (Επιμ.), (Τόμος 1, σελ. 461, Τόμος 2, σελ. 447, Τόμος 3, σελ. 487, Τόμος 4, σελ. 495) Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Μέλισσα.

Δρέλλιας Π., (2021, Οκτώβριος 18) Εκπαιδευτικές επισκέψεις. Το 4ο Λύκειο Αγρινίου στη Δημοτική Πινακοθήκη της πόλης για την έκθεση <<Μνήμη Κώστα Χατζόπουλου>> . *Η Συνείδηση*, χ.σελ.

Κονταξής Κ. (χ.χ). *Αγρίνιο Τόποι Μνήμης*. Χ.τ : Εκδ. Δήμος Αγρινίου

Παπατρέχας, Γ. Η. (1991). *Ιστορία του Αγρινίου και της γύρω περιοχής από την αρχαιότητα ως τη σύγχρονη εποχή*. Αγρίνιο: Εκδ. Δήμου Αγρινίου.

Σαλή, Τ. (2006). *Βασικές Αρχές Έκθεσης Μουσειακών Συλλογών, Μουσειολογία 2 : παρουσίαση και ερμηνεία / φωτισμός / υποτιτλισμός / χρώμα / σήμανση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Ψυχοπαίδης Γ. (2001). *PSYCHOPEDIS TO GRAMMA ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΦΤΑΣΕ ΕΠΙΛΟΓΕΣ 1977-1996*. Αθήνα: ADAM editions.

Χ.σ, Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου, Δήμος Αγρινίου, ``Καπναποθήκες Παπαστράτου, πορεία στο φως και στο χρόνο`` , χ.τ.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

John H. Falk, Lynn D.Dierking (2016). *The museum experience*. New York: Routledge.

Ελληνόγλωσση δικτυογραφία

Αγγέλη, Μ. Ν. (2022). *Οι δωρεές της οικογένειας Παπαστράτου στο Αγρίνιο*. Ανακτήθηκε 10 Σεπτεμβρίου, 2022 από

<https://aitoloakarnaniabest.gr/index.php/component/k2/item/35069-oi-dorees-tis-oikogeneias-papastratou-sto-agrinio-foto>

----- (2007). Καπνός, μια ιστορία αιώνων. Η Νέα Εποχή. Ανακτήθηκε 3 Αυγούστου 2022, από <http://www.epoxi.gr/Themata/themata032.htm> .

Αυγούστη, Α. (2018). Δημοτικές Πινακοθήκες. Το παράδειγμα της Πινακοθήκης του Δήμου Κέρκυρας και η συμβολή της στην περιφερειακή πολιτιστική ανάπτυξη. (Δημοσιευμένη Διπλωματική Εργασία). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Σχολή Κοινωνικών Σπουδών, Αθήνα, (Πάτρα).

Κανελλοπούλου Χ. , (2022, Απρίλιος 24). Όταν η σύγχρονη τέχνη συναντά την ιστορία. The Art Newspaper Greece. Ανακτήθηκε 11 Φεβρουαρίου, 2023 από <https://theartnewspaper.gr/apopsi/otan-i-sygchroni-techni-synanta-tin-istoria/>

Καρακώστας, Α. (2023). Άνοιξε στο κοινό η έκθεση για τον Κώστα Χατζόπουλο, στην Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου. Ανακτήθηκε 5 Ιανουαρίου, 2023, από <https://aitoloakarnaniabest.gr/index.php/component/k2/item/76563-anoikse-sto-koino-i-ekthesi-gia-ton-kosta-xatzopoulos-stin-dimotiki-pinakothiki-agrinio> .

----- . (2023). Η μνήμη του λόγιου Κωνσταντίνου Χατζόπουλου τιμήθηκε στο Χαλκίοπουλο, τόπο καταγωγής του. Ανακτήθηκε 5 Ιανουαρίου, 2023 από <https://www.agrinionews.gr/o-poiitis-kostantinos-chatzopoulos-timithike-chalkiopoulos-topo-katagogyis/> .

Κοτσώνης, Ε. (2020). Η χρήση των νέων τεχνολογιών στην προβολή και ανάδειξη των μουσειακών συλλογών. Ιδιαίτερη αναφορά στην διαδικτυακή πλατφόρμα Google Arts & Culture. Η περίπτωση του Νομισματικού Μουσείου και του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης. (Δημοσιευμένη Διπλωματική Εργασία). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Σχολή Κοινωνικών Σπουδών, Αθήνα, (Πάτρα).

Μαραγιάννη Ν. (2023). << Η μνήμη της αφής >> στη ζωγραφική του Μόραλη. Ανακτήθηκε 9 Φεβρουαρίου, 2023 από <https://www.liberal.gr/politismos/i-mnimi-tis-afis-sti-zografiki-toy-morali> .

Μπανταβάνης, Α. (2018). Ιστορία και εξέλιξη των Δημοτικών Πινακοθηκών στην Ελλάδα. Η περίπτωση των Δημοτικών Πινακοθηκών Αθήνας και Λάρισας (Δημοσιευμένη Διδακτορική Εργασία). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Καρδίτσα, (Πάτρα).

Μπίστικα, Ε. (2015, Δεκέμβριος 4). Καλλιτεχνικά ζωηρό και πρωτοπόρο το Αγρίνιο παρουσιάζει στη Δημοτική Πινακοθήκη έκθεση του γλύπτη Θόδωρου με 100 σχέδια – θεμέλιο της πολυβραβευμένης πορείας του. *Καθημερινή*. Ανακτήθηκε 6 Δεκεμβρίου, 2022 από <https://www.kathimerini.gr/opinion/840931/kallitechnika-zoiro-kai-protoporo-to-agrinio-paroysiazei-sti-dimotiki-pinakothiki-ekthesi-toy-glypti-thodoroy-me-100-schedia-themelio-tis-polyvraveymenis-poreias-toy/> .

----- . (2014, Μάϊος 8). Έκθεση ιστορικής μνήμης στη Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου, σε συνεργασία με το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, << για τα 50 χρόνια από τη δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη >>. *Καθημερινή*. Ανακτήθηκε 20 Νοεμβρίου, 2023 από <https://www.kathimerini.gr/opinion/766102/ekthesi-istorikis-mnimis-sti-dimotiki-pinakothiki-agrinioy-se-synergasia-me-to-idryma-tis-boyli-ton-ellinon-gia-ta-50-chronia-apo-ti-dolofonia-toy-grigori-lampraki/> .

Ναστούλη, Γ. Π. (2022). *Καπναποθήκες Παπαπέτρου*. Ανακτήθηκε 11 Σεπτεμβρίου Αυγούστου, 2022 από <https://agriniotobaccomuseum.gr/kapnapothikes-papapetrou-sto-agrinio/> .

Νταναρά, Μ. Ν. (2020). Ο κοινωνικός ρόλος των μουσείων και η δημιουργία νέων κατηγοριών κοινού. Η Δημοτική Πινακοθήκη Λάρισας και η προσέλκυση της 3ης ηλικίας. (Δημοσιευμένη Διπλωματική Εργασία). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Πάτρα (Πάτρα).

Ντάφλου, Χ. (2012). Δημοτικές Πινακοθήκες : αρχιτεκτονικά και μουσειολογικά ζητήματα. (Δημοσιευμένη Επιστημονική Ημερίδα) χ. τ

Παρρή, Κ. (2023). *10+4 εκθέσεις-αριστουργήματα που αξίζει να επισκεφτούμε σε πόλεις της Ελλάδας*. Ανακτήθηκε 5 Ιανουαρίου, 2023 από <https://elculture.gr/10-4-ektheseis-aristourgimata-pou-axizei-na-episkeftoume-se-poleis-tis-elladas/> .

Ρέππα Ε. (2020). Σύγχρονη τέχνη και ακτιβισμός: Μελέτη περίπτωσης ο κινέζος ακτιβιστής καλλιτέχνης Ai Weiwei. (Δημοσιευμένη Διπλωματική Εργασία). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Αθήνα, (Πάτρα).

Τσιάβου, Σ. (2018). Διερεύνηση δράσεων εξωστρέφειας θεματικών μουσείων: Συγκριτική μελέτη διαχείρισης και επικοινωνίας μεταξύ των πλωτών ναυτικών Μουσείων υπαγομένων στο Ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό (Θωρηκτό <<Γεώργιος Αβέρωφ>>, Αντιτορπιλικό <<ΒΕΛΟΣ>>, Τριήρους <<Ολυμπιάς>> και του εμπορικού φορτηγού ειδικού τύπου <<Hellas Liberty>>). (Δημοσιευμένη Διπλωματική Εργασία). Ελληνικό Πανεπιστήμιο Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Αθήνα, (Πάτρα).

Χριστοδουλόπουλος, Σ. (2021). Εξωστρέφεια και επικοινωνιακή πολιτική των μουσείων: Μελέτη περίπτωσης: Μουσείο Ασιατικής Τέχνης Κέρκυρας και μουσεία Ασιατικής τέχνης της Ανατολικής Ασίας. (Δημοσιευμένη Πτυχιακή Εργασία). Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, Αθήνα, (Αθήνα).

<<Προσφορά – Ι>> : Παρουσιάστηκε το πρώτο τμήμα των δωρεών στη Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου. (2016, Δεκέμβριος 28). Ανακτήθηκε από <https://www.agrinioculture.gr/2016/12/28/prosfora-i-parousiastike-to-prototmima-ton-doreon-sti-dimotiki-pinakothiki-agrinou/> .

“Προσφορά – ΙΙ” : Η δεύτερη έκθεση με δωρεές έργων προς τη Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου. (2017, Μάρτιος 27). Ανακτήθηκε από <https://www.agrinioculture.gr/2017/03/27/prosfora-ii-i-defteri-ekthesi-me-dorees-ergon-pros-ti-dimotiki-pinakothiki-agrinou/> .

Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου: Εγκαίνια της έκθεσης με την τρίτη ενότητα δωρεών. (2017, Οκτώβριος 12). Ανακτήθηκε από <https://www.agrinioculture.gr/2017/10/12/dimotiki-pinakothiki-agrinou-egkenia-tis-ekthesis-me-tin-triti-enotita-doreon/> .

Έκθεση με δωρεές νέων έργων τέχνης προς τη Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου. (2019, Σεπτέμβριος 24). Ανακτήθηκε από <https://www.agrinioculture.gr/2019/09/24/ekthesi-me-dorees-neon-ergon-technis-pros-ti-dimotiki-pinakothiki-agrinioy/> .

Κοροπλαστική (Ι). (2011, Ιούνιος 31). Ανακτήθηκε από <https://www.archaiologia.gr/blog/issue/%CE%BA%CE%BF%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%BB%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-i/> .

Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου : Στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης η μόνιμη συλλογή των έργων της. (2020, Οκτώβριος 15). Ανακτήθηκε από <https://www.agrinioculture.gr/2020/10/15/dimotiki-pinakothiki-agrinioy-sto-ethniko-kentro-tekmiriosis-i-monimi-syllogi-ergon-tis/> .

Συλλογή Βογιατζόγλου – επιλογή : Έκθεση στη Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου. (2017, Δεκέμβριος 7). Ανακτήθηκε από <https://www.culturenow.gr/syllogi-vogiatzogloy-epilogi-ekthesi-sti-dimotiki-pinakothiki-agrinioy/> .

Η Κατερίνα Σακελλαροπούλου επισκέφθηκε την έκθεση <<Μνήμη Κ. Χατζόπουλου>>. (2021). Ανακτήθηκε από <https://iaitoloakarnania.gr/2021/06/i-katerina-sakellaropoyloy-episkefthike-tin-ekthesi-mnimi-k-chatzopoyloy/> .

Με έκθεση το Αγρίνιο τιμά τον καταξιωμένο γλύπτη Θόδωρο. (2015, Νοέμβριος 28). Ανακτήθηκε από <https://www.agrinionews.gr/%ce%bc%ce%b5-%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%84%ce%bf-%ce%b1%ce%b3%cf%81%ce%af%ce%bd%ce%b9%ce%bf-%cf%84%ce%b9%ce%bc%ce%ac-%cf%84%ce%bf%ce%bd-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%b1%ce%be%ce%b9%cf%89%ce%bc/> .

Στην Αθήνα η έκθεση του Αγρινιώτη γλύπτη Θόδωρου <<Στίγματα Πορείας>>. (2016, Μάρτιος 11). Ανακτήθηκε από <https://www.agrinioculture.gr/2016/03/11/stin-athina-i-ekthesi-tou-agrinioti-glipti-thodorou-stigmata-porias/> .

Παρουσιάζεται η <<Προσφορά – Ι >> της Δημοτικής Πινακοθήκης [pics]. (2016, Δεκέμβριος 21). Ανακτήθηκε από <https://www.agrinioculture.gr/2016/12/21/parousiazete-i-prosfora-i-tis-dimotikis-pinakothikis/> .

Στίγματα πορείας. Ίχνη σε χαρτί με μολύβι, μελάνι, κάρβουνο, Θόδωρος. (χ.χ). Ανακτήθηκε από <https://www.miet.gr/event-list//event-8odwros-glyphs-stigmata-poreias-ixnh-se-xarti-me-molybi-melani-karboyno> .

Μεταπολεμική και σύγχρονη τέχνη από τη συλλογή της Δημοτικής Πινακοθήκης Αγρινίου στο SearchCulture.gr. (2020, Οκτώβριος 23). Ανακτήθηκε από <https://www.ekt.gr/el/news/24939> .

Ανοίγει τις πύλες της η Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου (2013, Δεκέμβριος 4) <https://e-gegonos.gr/?p=1050> .

Εγκαινιάστηκε η έκθεση για τα 50 χρόνια από τη δολοφονία του Λαμπράκη. (2014, Μάιος 5). Ανακτήθηκε από <https://www.agrinionews.gr/%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CE%BD%CE%B9%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BA%CE%B5-%CE%B7-%CE%AD%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B1-50-%CF%87%CF%81%CF%8C%CE%BD%CE%B9%CE%B1/> .

Έργα κορυφαίων Ελλήνων εικαστικών στη μόνιμη έκθεση της Δημοτικής Πινακοθήκης Αγρινίου (video-φωτο). (2016, Δεκέμβριος 2021). Ανακτήθηκε από <https://www.agriniopress.gr/erga-koryfaion-ellinon-eikastikon-st/> .

5η Ελαία: Ενημερωτικές επισκέψεις μαθητών στην Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου. (2018, Απρίλιος 18). Ανακτήθηκε από <https://www.agrinionews.gr/Si-elaia-enimerotikes-episkepseis-mathiton/> .

Φορείς και Ακαδημαϊκοί Ευρωπαϊκών χωρών ξεναγήθηκαν στην έκθεση <<Ελαία>>. (2019, Απρίλιος 16). Ανακτήθηκε από <https://www.agrinioculture.gr/2019/04/16/foreis-kai-akadimaikoi-eyropaikon-choron-xenagithikan-stin-ekthesi-elaia/> .

Στην Αθήνα η έκθεση του γλύπτη Θόδωρου <<Στίγματα Πορείας>>. (2016, Μάρτιος 11). Ανακτήθηκε από <https://www.agrinioculture.gr/2016/03/11/stin-athina-i-ekthesi-tou-agrinioti-glipti-thodorou-stigmata-porias/> .

Με έκθεση το Αγρίνιο τιμά τον καταξιωμένο γλύπτη Θόδωρο. (2015, Νοέμβριος 28). Ανακτήθηκε από

<https://www.agrinionews.gr/%ce%bc%ce%b5-%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%84%ce%bf-%ce%b1%ce%b3%cf%81%ce%af%ce%bd%ce%b9%ce%bf-%cf%84%ce%b9%ce%bc%ce%ac-%cf%84%ce%bf%ce%bd-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%b1%ce%be%ce%b9%cf%89%ce%bc/> .

Παρουσιάστηκε στην Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου το λεύκωμα ‘‘προσφορά’’, (2019, Μάιος 5). Ανακτήθηκε από <https://www.agriniopress.gr/dimotiki-pinakothiki-agrinioy-leykoma-prosfora/>.

Ο Τσόκλης μεταμορφώνει τη Σπιναλόγκα. Καθημερινή. (2012, Ιούνιος 6). Ανακτήθηκε από <https://www.kathimerini.com.cy/gr/92669/?ctype=ar> .

Κώστας Τσόκλης: Εσύ ο τελευταίος λεπρός, Σπιναλόγκα, καλοκαίρι 2012. (2022, Δεκέμβριος 25). Ανακτήθηκε από <https://www.culturenow.gr/kwstas-tsoklis-esu-o-teleutaios-lepros-spinalogka-kalokairi-2012/> .

Αγρίνιο: Μέχρι τις 26 Μαρτίου η έκθεση << Γιάννης Μόραλης – Η Μνήμη της Αφής >>. (2023, Φεβρουάριος 28). Ανακτήθηκε από <https://www.agriniotimes.gr/agrinio-mexri-26-martiou-ekthesi-giannis-moralis-mnimi-afis-photos/> .

Εγκαινιάστηκε η έκθεση με έργα του Γιάννη Μόραλη στο Αγρίνιο. (2023, Δεκέμβριος 17). Ανακτήθηκε από <https://www.agrinioculture.gr/2022/12/17/egkainiastike-i-ekthesis-me-erga-toy-gianni-morali-sto-agrinio/> .

Νομοθεσία

ΦΕΚ 136 /ΑΑΠ/31-3-2009 Χαρακτηρισμός ως μνημείων δύο κτιρίων που βρίσκονται στο Ο.Τ 180 του Δήμου Αγρινίου του Ν. Αιτωλοακαρνανίας και συγκεκριμένα α) του κτιρίου που στεγάζει το Υποκατάστημα της Τραπέζης της Ελλάδος, στη συμβολή της οδού Αναστασιάδη 1 με την πλατεία της Δημοκρατίας και β) της οικίας του Διευθυντή της Τραπέζης της Ελλάδος, που βρίσκεται επί της οδού Βότση, φερόμενης ιδιοκτησίας Τραπέζης της Ελλάδος.

http://listedmonuments.culture.gr/fek_print.php?ID_FEKYA=-2018846474

Διατηρητέα Κτήρια: η διαδικασία κήρυξης στο νόμο και την πράξη, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των ιδιοκτητών, τα οφέλη και τα μειονεκτήματα για τους ιδιοκτήτες. Σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 6 του Συντάγματος, σαφώς επιτάσσεται ότι << Τα

μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το Κράτος. Νόμος θα ορίσει τα αναγκαία για την πραγματοποίηση της προστασίας αυτής περιοριστικά μέτρα της ιδιοκτησίας, καθώς και τον τρόπο και το είδος της αποζημίωσης των ιδιοκτητών >>. Ο χαρακτηρισμός ενός κτηρίου συνιστά περιορισμό της ιδιοκτησίας, για τον λόγο ότι ο ιδιοκτήτης υποχρεούται να μην προβαίνει σε αυθαίρετες ενέργειες που παραλλάζουν το κτήριο ή το διαβρώνουν, είτε ολόκληρο είτε προς τα ιδιαίτερα καλλιτεχνικά του χαρακτηριστικά ή ακόμα και προς τη χρήση του. Τούτο θεωρείται θεμιτός περιορισμός της ιδιοκτησίας, εφόσον δεν εξαφανίζει ή καθιστά αδρανή την ιδιοκτησία σε σχέση με τον προορισμό της.

https://www.pomida.gr/diatiritea_ktiria.php

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Εικόνα 2 Άποψη εξωτερικής όψης της πινακοθήκης με αφίσα για τα 10 χρόνια λειτουργίας της (πηγή: από προσωπικό φωτογραφικό αρχείο)

***Εικόνα 3** Το Παπαστράτειο Αρχαιολογικό Μουσείο Αγρινίου μέσα από την εικαστική ματιά του ζωγράφου Χρήστου Γαρουφαλή (πηγή: από το προσωπικό αρχείο του Χ. Γαρουφαλή)*

***Εικόνα 4** Άποψη εσωτερικού χώρου της πινακοθήκης από την επετειακή περιοδική έκθεση του Γιάννη Μόραλη << Η μνήμη της αφής >> με τη χρήση θάβρων και προθήκης
(πηγή: από προσωπικό φωτογραφικό αρχείο)*

*Εικόνα 5 Άποψη εξωτερικής όψης της πινακοθήκης (πηγή:
<https://www.facebook.com/photo/?fbid=3162918220595380&set=a.144855255203196>
4)*

Εικόνα 6 Νεαρός επισκέπτης αλληλεπιδρά με ένα από τα εκθέματα της πινακοθήκης με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών (πηγή:

<https://www.facebook.com/people/%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE->

[%CE%A0%CE%B9%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B7%CE%91%CE%B3%CF%81%CE%B9%CE%BD%CE%AF%CE%BF%CF%85-Municipal-Art-Gallery-of-Agrinio/100063890820015/](https://www.facebook.com/people/%CE%A0%CE%B9%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B7%CE%91%CE%B3%CF%81%CE%B9%CE%BD%CE%AF%CE%BF%CF%85-Municipal-Art-Gallery-of-Agrinio/100063890820015/))

Εικόνα 7 Πνεύμα συμμετοχικότητας κυριαρχεί στη ΔΠΑ, από τους μαθητές που πλαισιώνουν την έκθεση << Εκπαιδεύοντας ελαιοκομικά - Ο δρόμος της ελιάς >> στην τελευταία αίθουσα που γίνονται οι προβολές του οπτικοακουστικού υλικού (πηγή: <https://www.agriniopress.gr/mathites-sti-dimotiki-pinakothiki-agriniou-enimerothikan-gia-ti-diachroniki-axia-tis-elias-foto/>)

Εικόνα 8 Σε δημιουργικό, απελευθερωμένο κλίμα τα παιδιά βρισκόμενοι σε άμεση επαφή με το χώρο της ΔΠΑ, εμπνέονται από την ελιά και αναπτύσσουν την καλλιτεχνική τους έκφραση (πηγή: <https://www.agriniopress.gr/mathites-sti-dimotiki-pinakothiki-agriniou-enimerothikan-gia-ti-diachroniki-axia-tis-elias-foto/>)

Εικόνα 9 Ο σύλλογος της ομάδας Προσκόπων Αγρινίου ξεναγείται στην περιοδική έκθεση << Μορφές του '21>> του Γιάννη Ψυχοπαίδη εν έτη 2022 (πηγή: <https://www.facebook.com/photo?fbid=1840713306119073&set=pcb.1840713739452363>)

Εικόνα 10 Φορείς και Ακαδημαϊκοί ευρωπαϊκών χωρών περιηγούνται στην έκθεση << Ελαία >> (πηγή: <https://www.agrinioculture.gr/2019/04/16/foreis-kai-akadimai-eyropaikon-choron-xenagithikan-stin-ekthesi-elaia/>)

Εικόνα 11 Από την περιοδική έκθεση << Βία κατά εκπροσώπων του λαού - 50 χρόνια από τη δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη >> το 2014 (πηγή: <https://www.kathimerini.gr/opinion/766102/ekthesi-istorikis-mnimis-sti-dimotiki-pinakothiki-agrinioy-se-synergasia-me-to-idryma-tis-boylis-ton-ellinon-gia-ta-50-chronia-apo-ti-dolofonia-toy-grigori-lampraki/>)

Εικόνα 12 Από την έκθεση << Συλλογή Βογιατζόγλου - Επιλογή >> (πηγή: https://www.agrinoculture.gr/2017/12/22/eqkeniastike-i-ekthesi-sillogi-vogiatzoglou-epilogi-sti-dimotiki-pinakothiki-agrinou/?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed%3A+agrinoculture%2Ffeed+%28%CE%91%CE%B3%CF%81%CE%AF%CE%BD%CE%B9%CE%BFCulture%29)

Εικόνα 13 Στα εγκαίνια της τιμητικής περιοδικής έκθεσης << Στίγματα Πορείας: Ίχνη σε χαρτί με μολύβι, μελάνι, κάρβουνο>> παρουσία του ζωγράφου Θόδωρου (πηγή:

<https://www.agrinionews.gr/%ce%bc%ce%b5-%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%84%ce%bf-%ce%b1%ce%b3%cf%81%ce%af%ce%bd%ce%b9%ce%bf-%cf%84%ce%b9%ce%bc%ce%ac-%cf%84%ce%bf%ce%bd-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%b1%ce%be%ce%b9%cf%89%ce%bc/>)

Εικόνα 14 Η ΠΔ Κ. Σακελλαροπούλου ξεναγείται από τον καλλιτεχνικό διευθυντή της ΔΠΑ στην περιοδική έκθεση <<Μνήμη Κ. Χατζόπουλου>> (πηγή: <https://www.agrinioculture.gr/2021/06/18/ti-egrapse-i-ptd-qia-ti-dimotiki-pinakothiki-kai-tin-ekthesi-toy-k-chatzopoyloy/>)

Εικόνα 15 Το εργαστήριο του Γιάννη Μόραλη. Από την επετειακή περιοδική έκθεση << Η μνήμη της αφής - Γιάννης Μόραλης >> εν όψει των 10 χρόνων λειτουργίας της ΔΠΑ (πηγή: https://www.dipinaq.gr/pinakothiki_new/portfolio/qiannis-moralis-i-mnimi-tis-afis/)

Εικόνα 16 Ορισμένα από τα ενημερωτικά φυλλάδια και τις προσκλήσεις που έχει βγάλει η ΔΠΑ για τις περιοδικές της εκθέσεις (πηγή: προσωπικό φωτογραφικό αρχείο)

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΠΟΥ ΕΓΡΑΨΑΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

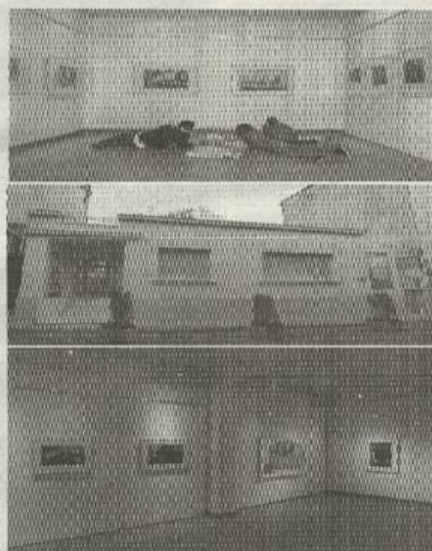

Εικόνα 17 Η Εφημερίδα Καθημερινή γράφει για την έκθεση του γλύπτη Θόδωρου στη Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου (πηγή : <https://www.kathimerini.gr/opinion/840931/kallitechnika-zoiro-kai-protoporo-to-agrinio-paroysiazei-sti-dimotiki-pinakothiki-ekthesi-toy-glypti-thodoroy-me-100-schedia-themelio-tis-polyvraveymenis-poreias-toy/>)

Έργα και του μεγάλου Μόραλη στην κληρονομιά της πόλης!

και τα καλύτερα δείχνουν ακόμη σύμφωνα με πληροφορίες, από τις πληροφορίες παρόλα βέβαια υπάρχουν οι διαφορές των μεγάλων Γερμανών Μπράντλεϊ, από τον ομογενειακό Παναγιώτη Γαλάνη, από Γερμανία Νότιο, κ.κ.

«Известно, что в настоящее время в нашей стране наблюдается тенденция к снижению роли государства в экономике. Это приводит к тому, что государство не может обеспечить необходимые условия для развития экономики. В результате этого происходит снижение уровня жизни населения и ухудшение экологической обстановки. Поэтому необходимо усилить роль государства в экономике и обеспечить необходимые условия для развития экономики. Это позволит повысить уровень жизни населения и улучшить экологическую обстановку».

[illegible][illegible]

ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ
ΣΥΣΤ. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ
ΜΕΤΑΛΛΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
PROFILING SYSTEMS

Etem **Europe** **Hybrid**

Europe 5500 Hybrid **Η τελευταία λέξη της τεχνολογίας στην απόλυτη μόνωση**

Γ. ΑΛΑΝΗ 33 ΑΓΡΙΝΙΟ ΤΗΛ. 26410 21965 ΚΙΝ. 6947780364

Εικόνα 18 Η εφημερίδα Γεγονός γράφει για την προσφορά δωρητών δημιουργών στην Δημοτική Πινακοθήκη Αγρινίου (πηγή: <https://e-gegonos.gr/?p=1601>)

